BURSA ŞEHRİ OSMANLI MEZAR TAŞLARINDA AİLE, HASTALIK, İŞ, KİŞİ, TARİKAT, VAKIF, YAPI, YERLEŞİM ADLARI

FAMILY, DISEASE, JOB, PERSON, DERVISH ORDER (TARIQAH), FOUNDAITON, BUILDING, SETTLEMENT NAMES ON THE OTTOMAN TOMBSTONES IN THE CITY OF BURSA

Halit ÇAL *

Makale Bilgisi

Başvuru: 28 Mart 2016
Hakem Değerlendirmesi: 30 Mart 2016
Kabul: 23 Eylül 2016

Article Info

Received: March 28, 2016
Peer Review: March 30, 2016
Accepted: September 23, 2016

Özet

Bursa şehir merkezinde 14. yy.'dan 3, 15. yy.'dan 159, 16. yy.'dan 309, 17. yy.'dan 63, 18. yy.'dan 244, 19. yy.'dan 547, 20. yy. Osmanlı'dan 191, Cumhuriyet döneminden 55, toplam 1571 yazılı mezar taşında değişik 351 erkek, 205 kadın adı belirledik. % 81'i Arapça, % 0.4'ü Farsça, % 0.3'ü Türkçedir. Bursa ve karşılaştırdığımız merkezlerdeki ilk 10 erkek ve kadın adı, sıralamadaki bazı değişikliklerle karşın benzerdir. Çoğu Arapça, bir kaçı İbranice kökenlidir. Bu durumun 16. yy.'dan beri sürdüğü anlaşılıyor. Erkek ve kadınlarda birden fazla sözcüklü ad kullanmak 18. yüzyılda başlar, 19. yüzyılda yaygınlaşır. Bursa'da bu oran düşüktür. İlk beş ad kullanım sayısının toplam kullanım sayısına göre Bursa'daki düşük oran, diğer merkezlere göre Bursa'daki ad çeşitliliğini gösterir. Bursa'da 8 vakıf, 15 tarikat, 18 cami, 1 çarşı, 1 fabrika, 1 hamam, 1 harp okulu, 1 imaret, 2 kale, 6 medrese, 14 tekke, 10 okul, 1 otel, 6 türbe adı geçer. Yine 80'i Türkiye dışından, 94 tanesi Türkiye içinden 174 yer adına göre Bursa'da Osmanlı devletinin her bölgesinden kişiler yaşamaktadır. Ölüm nedeni ile ölünün yaşının yazılması azdır, Bursa ve diğer merkezler arasında oran yaklaşıktır. Ölenlerin işinin yazılması oranı Bursa'da diğerlerine göre azdır. Buna karşılık farklı 147 iş, hiç birinde olmadığı kadar çoktur. Bunlar genellikle kamu görevlileridir. Bursa'daki 208 aile adının oran olarak düşüklüğü, şehirleşmeye bağlı olarak aile adının azaldığını gösteriyor. Ağa, bey, efendi, hanım, hatun gibi unvan kullanımı Türkiye genelinde yaygındır. Bursa, oranın düşük olan yerlerdendir.

Anahtar Kelimeler: Bursa, Kişi Adı, Aile Adı, İş Adı, Yer Adı

* Prof. Dr., Gazi Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü, e-posta: halitcal@gazi.edu.tr

Abstract

We have detected 351 male, 205 female names on 1571 tombstones in Bursa city center, 3 of them are from the 14th century, 159 from 15th century, 309 from 16th century, 63 from 17th century 244 from 18th century, 547 from the 19th century, 191 from the 20th century of Ottoman and 55 from Republic periods. 81% of these are in Arabic, 04% are in Farsi and 03% are in Turkish. The first 10 male and female names in Bursa and the other centers we have compared are the same even though the ordering differs. Most of them are Arabic, some are Hebrew originated. Obviously this was the case happening since the 16th century. The use of more than one word as male and female name starts in 18th century and widespread in 19th. The ratio in Bursa is lower. The lowness of the use of the first five names in Bursa shows the name diversity in Bursa compared to the other centers. There are 8 foundation, 15 religious order, 18 mosque, 1 bazaar, 1 factory, 1 public bath, 1 military academy, 1 cultivation center, 2 forts, 6 madrasahs, 14 dervish lodge, 6 schools, 1 hotel, 2 mausoleum names are recorded in Bursa. There lived people from all over the Ottoman States, considering the 174 place names, which 80 of these are out from Turkey, 94 are from Turkey. Writing the reason for the death and the age of the deceased is rare, the ratio of this between Bursa and other centers are close. Writing the jobs of the deceased in Bursa is less than the other places. Still, with 147 different jobs, it is more than the others. These are mostly public officers. The low ratio of the 208 family names in Bursa shows the decay of the family name depending on urbanization. The use of titles such as ağa, bey, efendi, hanım, hatun is common in Turkey in general. Bursa is one of the places where this ratio is lower.

Keywords: Bursa, Person Name, Family Name, Job Name, Place Name

Giriş

Türkiye'deki mezar taşları hakkında tezler ve yayınlar son yıllarda giderek artmaktadır. Fakat bilinmeyenlerin sayısı, bilinenlerden çok olduğundan bu konuyla ilgili veriler birer ön sonuç niteliğindedir. Bu yüzden doğruya yakın bir sonuç elde edebilmek için, İstanbul dışında, taşra mezar taşlarıyla ilgili kitap, makale ve tezlerdeki bütün örneklere dayalı bir kütük oluşturmaya çalışıyoruz. Bunlara kendi incelediğimiz örnekleri de katıp, yaklaşık on bin örneğe dayalı sonuçlara ulaşmayı istiyoruz.

Makalemizde, bu çalışmamızın ilk sonucu olarak Bursa şehri mezar taşlarındaki yazılardan elde edilecek verileri değerlendireceğiz. Bursa şehrindeki örneklerin ele alındığı makale, kitap ve tezler bulunmaktadır. Ancak bunlar belli bir mezarlık, hazire, yüzyıl, tarikat vs. ile sınırlanmışlardır. Bursa Belediyesi tarafından yayımlanan iki kitapta (Mermutlu ve Öcalan 2011 - Mermutlu ve Öcalan 2012) örneklerin çoğu yer almaktadır, fakat ayrıntılı değerlendirmeler yoktur. Şehirdeki mezar taşları, konu başlığımız bakımından bütün olarak ilk defa çalışılmaktadır. Osmanlı Devletinin başkentlerinden biri olması, verimli toprakları ve güçlü ekonomisi ile Bursa aynı zamanda Osmanlı mezar taşlarının geneli hakkında fikir verebilecek en uygun şehirlerdendir.

Mezar taşları biçim olarak öncelikle sanat tarihi alanını ilgilendirmektedir. Adlar dolayısıyla edebiyat, hastalıklar bakımından tıp tarihi gibi başka bilim dallarına ait bilgileri de barındırırlar. Fakat bu tür ortak bilgiler olan eserler genellikle öncelikli alanının dışında kalanlarca fazlaca önemsenmemektedir. Örneğin adlar konusunun Türkiye'de tahrir defteri, kadı sicili gibi kaynakları kullanan tarihçiler ve mezar taşlarını inceleyen sanat tarihçilerce ele alındığı görülmektedir. Bir eser grubundaki, sanat tarihçisi olarak alanımız dışı sayılabilecek bir alandaki bilgiyi belki hiç çalışılmayacağı düşüncesiyle ele alıp bu bilgiye dikkat çekmek bize bir sorumluluk olarak göründü. İlgili alan uzmanının yapabileceğini ortaya koymak gibi bir iddiamız yoktur. Adlar, hastalıklar, lakaplar, bunların kullanımındaki değişikliklerden, gerektiğinde sanat eserini yorumlamada, tarihlemede kullanabileceğimiz veriler elde edebilmek öncelikli amacımızdır. Türkiye'de salgın hastalıkların dönemi bilindiğinde, tarih kısmı kırılmış bir mezar taşının tarihini, kitabedeki hastalık adından yola çıkarak belirlemek daha kolay olabilir. Yine ilgili bölümde açıklanacağı üzere, birden fazla kelimeden oluşan kişi adlarının bir dönem özelliği gösterdiği sonucuna vardığımızı da düşünüyoruz. Meslek hayatımızda zaman zaman önemsiz görülen bir bilginin bile bazen bir sonucu etkileyebildiğini gördüğümüz için, her türlü adın dökümünü vermeyi gerekli gördük. Örneğin bir medresenin öğrenci, hoca, görevli sayısı, aldıkları ücretler, yemek, yıkanma vs. gibi konulardaki bilgiler, o medresenin planını, mekan düzenini anlamak ve yorumlamak bakımından, bir tarihçi kadar sanat tarihçiyi de ilgilendirir. Bu gözle bakıldığında makale konumuz, ikinci derecede olmakla birlikte sanat tarihi alanı içindedir.

Bursa Şehri Mezar Taşlarıyla İlgili Çalışmalar

Yayınlar ve tezleri tarih sırasına göre değerlendirdik.

Dağlıoğlu 1942: Bursa mezarlıklarının tanıtıldığı makalede bazı mezar taşlarının tarihinden söz edilmiştir.

Karaçay 1994: Kitapta tanıtılan 49 mezardan 4 tanesi yalnız bu kitapta ele alınmıştır.

Güven 1995: Bursa şehrinde incelenen 39 mezardan 12 tanesi hakkındaki bilgilere tek bu tezde ulaşabiliyoruz.

Çakar 2007: Emir Sultan Haziresindeki 194 mezar taşının biçim, bezeme, yazı bakımından değerlendirildiği iyi bir araştırmadır. 18-19. Yüzyıl diye sınırlanmasına karşılık örneklerin tamamına yer verilmemiştir. Bu tezdeki örneklerin de içinde bulunduğu 449 mezar sonraki bir araştırmada (Mermutlu-Öcalan 2012) incelenmiştir.

Tek 2007: Mevlevi şeyhlerine ait 22 örnekten 18 tanesi yalnızca bu kaynakta vardır.

Öcalan 2009: İlk olarak bu makalede görülen 6 örneğe sonraki yayında da (Mermutlu-Öcalan 2011 yer verilmiştir.

Gülgen 2009: Bursa ilinde başlangıcından 1550 yılına kadar olan 125 mezar taşından Bursa şehrindeki 99 tanesi çalışmamızda değerlendirilmiştir. Bu 99 örneğin de 26 tanesi yalnızca bu tezde tanıtılmıştır.

Perçem 2010: Bu tezde de, sanat tarihi alanı ile çakışma bakımından diğer tez (Demirci 2012) hakkında söylediklerimiz geçerlidir. Yalnız Müzedeki bütün 15. Yüzyıl örneklerini alması, başlıkta belirtilen alan dışına çıkılmaması ve bezemenin yapılmış tezlerden farklı ve ayrıntılı ele alınışı ile iyi bir çalışmadır. İncelenen 19 örnekten 17 tanesi diğer tezlerde tanıtılmıştır (Karaçağ 1994 ; Güven 1994 ; Gülgen 2009). Bunlardan yalnız D. Karaçağ'ın eseri kaynakçada vardır.

Mermutlu ve Öcalan 2011: Bursa şehri mezar taşları hakkındaki iki ciltlik ana kaynağın birinci cildidir. 1268 mezar fotoğrafları ve metin okunuşları ile verilmiştir.

Mermutlu ve Öcalan 2012: Bu ikinci ciltte ise aynı yöntemle 450 mezar ele alınmıştır.

Demirci 2012: Bursa şehri mezar taşları hakkındaki bir diğer çalışmadır[1].

Yöntem

Bursa şehrindeki mezar taşlarından söz edildiğini bildiğimiz tezler, makaleler, kitaplar toplanmış, her mezar taşı, bulunduğu yer, tarihi, kitabesi itibarıyla veri kütüğüne girilmiştir. Bir mezar taşından söz eden her kaynak ilgili bölüme işlenmiş ve aynı taşın birden fazla kaydının olmamasına dikkat edilmiştir. Aynı taş için farklı okumalar olduğunda, her okuma ayrı ayrı kaydedilmiş, mezar taşı fotoğrafından sağlaması yapılmış, gerekli görülenler düzeltilmiştir. Her bir mezar taşının fotoğrafının altına kütükteki sıra numarası verilmiş ve kütük ile fotoğraf dosyası arasında birlik sağlanmıştır. Konumuz Osmanlı mezar taşları olmakla birlikte, Osmanlı geleneğini biçim, yazı olarak Cumhuriyet döneminde sürdüren mezar taşları kaynak eserlerimizde incelenmiştir. Bunların son örneği 1950 tarihlidir. Geleneğin sürdüğünü göstermek, % 03'lük oranları ile toplam içinde sonucu değiştirmeyecekleri için, başlığımızla uyuşmamasına karşılık biz de makale kapsamına aldık. Mezar taşlarında geçen aile, kişi adları, lakaplar, meslekler, unvanlar toplam olarak sayılmıştır. Bunlardan bazılarının aynı kişilere ait oldukları anlaşılabilmektedir. Ancak her örnekte bunu ayırmak kolay değildir. Bu yüzden böyle bir ayrıma gitmedik. Bunların oranı da yüksek değildir. Ancak sonuç olarak bir kişi adı veya aile adı için verdiğimiz rakam toplam kullanım sayısıdır. Çok az görülmekle beraber bazı örneklerde bu toplam sayının çoğu aynı kişiye ait olabilir.

Karşılaştırmada genel bir bakış açısı yakalayabilmek için Türkiye'nin farklı bölgelerinden örnekleri içeren tez ve kitapları seçtik: Adana (Özkan 2007), Boyabat (Çal 2015), Erzurum (Hanoğlu 2006), Giresun (Çal ve İltar 2011), Konya (Kara ve Danışık 2005), Trabzon (Eren 2011), Turgutlu (Tepekaya 2008), Yozgat (Acun 2005). Bunların bir kısmında bu makalede ele alınan konularla ilgili değerlendirme yoktu. Olanlarda da sonuçların hangi verilere göre elde edildiğinden emin olamadığımız ve doğru bir karşılaştırma yapabilmek ve bütün merkezleri aynı bakışla ele alabilmek için ilgili tezlerdeki kitabe metinleri veri kütüğümüze girilerek bütün rakamlar yeniden hesaplanmıştır. Anadolu'dan bir şehirdekileri incelediğimizden, karşılaştırma örneklerini de hep taşradan aldık, İstanbul'u bilerek işin dışında tuttuk. Çünkü İstanbul – taşra karşılaştırması, kapsamlı ve ayrı bir araştırmayı gerektirmektedir.

Mezar - Mezar Taşları

Mezar Taşı Sayısı

Yukarıda belirtilen kaynaklardan Bursa şehrinde 1735 mezar belirledik. Mezar taşlarının tipleri hakkında ayrı bir makale hazırladığımızdan, bu mezarlardaki baş ve ayak taşı sayısı dökümüne burada girmiyoruz. Mezar taşlarından 20 tanesi sonradan yenilenmiştir. Bu yenilenmelerin tarihini şimdilik belirleyemediğimiz için bunları ve kırık veya yazısız baş ile yazısız ayak taşlarını çıkardığımızda kalan 1571 yazılı sanduka – mezar taşı veri kaynağımız oldu.

Bu veriler makale başlığında belirtilen konu başlıklarına göre ayrıştırılmıştır. Yalnız burada şöyle bir ikilemle karşılaşılmıştır. Bu çalışma bir tez veya kitap olsaydı, 1571 örneğin kataloğu sunulur, her başlık altına giren örneklerin numaraları dipnotta verilerek gerekirse okuyucunun bilginin doğruluğunu kontrol edebilme yolu açılırdı. Ancak bir makalede bunun yapılamayacağı açıktır. Biz yine de her başlıkla ilgili bilgilerin olduğu mezar taşlarının kütüğümüzdeki sıra numaralarını ve tarihlerinin dökümünü çıkardık. Tarihleri yüzyıl olarak gruplayabildik, ancak her sınıflamada bunların sıra numaralarını dipnotta da olsa tek tek vermek bir makale çapını hayli aşacaktı. Üstelik bu numaralar bizim veri kütüğümüze aittir. Bir kısım örneklerin dört, beş kaynakta birden geçtiği düşünülürse bunların ait oldukları kaynaklara atıf bir makale ölçeğinde uygulanabilir gelmedi. Bu yüzden yalnızca tarihleri yüzyıllara göre ayırıp verdik.

Yine de çok yer tutacak olan kişi, aile, lakap, meslek ve yer adları dışındaki konularda bu mezar taşlarının hangi kaynaklarda olduğu dipnotlarla gösterilmiştir. Ancak adını verdiğimiz konulardaki listelerde yalnız ilgili mezar taşlarının tarihleri verilmiştir. Bu mezar taşlarının hangi kaynaklarda olduğunu dipnotlarla göstermek yaklaşık 15-20 sayfalık bir hacim gerektireceği için bu yola gidilmemiştir.

[1] Bu tezi hazırlayan da jüri üyeleri de sanat tarihçisi değillerdir. Ayrıca tezin hazırlandığı enstitünün de içerik olarak tezin amacıyla doğrudan ilgisi bulunmamaktadır. Tezi hazırlayan sanat tarihi eğitimi almadığı için yapılan çalışma ne yazık ki amacına ulaşamamıştır. Haziredeki örneklerden yalnızca 31 tanesi incelenmiş, bu 31 örneğin neye göre seçildiği de açıklanmamıştır. Diğer taraftan seçilen örneklerin 15 tanesi 2005 yılında bitirilen yüksek lisans tezinde vardır (Çakar 2005). Yazar ne yazık ki bu tezleri de görmemiştir. Mezar taşlarının kitabeleri, dil veya nesih vs. gibi yazı türleri bakımından incelenebilir. Ancak tez sahibinin bu donanıma da sahip olmadığı anlaşılmaktadır. Başlık yalnızca kitabelerin değerlendirilmesi iken mezar taşlarının ölçüleri, gövde tipleri, bezeme gibi başlık kapsamı dışındaki alanlara da girilmiş ve yüzeysel bir sonuca varılmıştır. Bütün bunların günümüzle nasıl bir ilişkisinin kurulacağı üzerine ise tek bir söz edilmemiştir.

Çizelge 1 - Mezar Taşlarının Tarihleri

14. yy		15. yy		16.yy		17. yy		18. yy		19. yy		1900-1923		1923 - 1950	
Kesin	Değil	Kesin	Değil	Kesin	Değil	Kesin	Değil	Kesin	Değil	Kesin	Değil	Kesin	Değil	Kesin	Değil
3		98	61	166	143	46	17	214	30	472	75	186	5	55	
3		159		309		63		244		547		191		55	
Toplam: 1571															

Kişi Adları (Ek 1: Kişi Adları)

1571 mezar taşında kişi adları, 518 erkek adı (% 33) 1839, 250 kadın adı(% 16) 466, toplam 2305 kere olmak üzere, ad sayısının 1,5 katıdır. Adlar, günümüz Türkçesine uygun yazılmıştır. İnsan adlarında lakapları ve sıfatları her zaman adlardan ayırmak kolay değildir. Örneğin hacı, seyyid gibi sıfatlar kişi adı olarak da kullanılabilmektedir. Bu ikisinde başka adlarla beraber verildiklerinde sıfat, tek olduklarında ad olarak kabul ettik. Yine derviş, emir, pir sözcüklerinde de ayrım zordur, aynı uygulamayı yaptık.

Çizelge 2

Erkek Adı Sayısı	14.yy	15.yy	16.yy	17.yy	18.yy	19.yy	20.yy Osm	20.yy Cum.	Toplam
1 Adlı	6	184	266	69	213	478	183	51	1450
2 Adlı	-	22	8	2	34	221	82	16	384
3 Adlı	-	-	1	-	-	2	2	-	5
	6	206	275	71	247	701	267	67	1839
Mezar Taşı Sayısı	3	159	309	63	244	547	191	55	1571

Çizelge 3

Erkek Adı	14.yy	15.yy	16.yy	17.yy	18.yy	19.yy	20.yy Osm	20.yy Cum.	Toplam	2-3 adlılar ile	Toplam
Mehmet	1	19	49	13	16	30	19	4	151	166	217
Mustafa		6	22	4	19	28	13	7	99	32	131
Ahmet		10	12	5	15	42	8	2	94	49	143
Ali		12	16	3	13	28	11	1	84	22	106
İbrahim		5	6	5	11	23	2	1	53	13	66
Mahmut		11	18	6	7	6			48	1	49
Abdullah		4	13	4	6	12	2		41	2	43
İsmail		1	2	4	8	14	6	2	37	8	45
Osman			2	2	10	19	2		35	7	42
Hasan	1	6	7	1	1	10	6	2	34	7	41
Hüseyin		6	3		4	12	5		30	7	37
Süleyman		1	2		7	11	2	3	26	9	35
Halil		1	2		9	8	4	2	26	7	33
Mehmet Emin					6	16	1		23	-	23
Emin					4	15	1		20	-	20
Ömer		3	4		1	6	2	2	18	3	21
Sait		3			1	10	3		17	1	18
Derviş		1	1	1		9	3		15	7	22

Erkek Adları

518 erkek adından 277 tanesi 1 (% 53), 236 tanesi 2 (% 46), 5 tanesi 3 adlıdır.518 erkek adından, iki, üç kelimeden oluşan adlardaki aynı olanları çıkardığımızda, 351 değişik erkek adı kalmaktadır. Erkek adlarında en çok kullanılan 18 adın dökümü yukarıda verilmiştir. Bunlardan İbrahim, İsmail, Süleyman İbranice, diğerleri Arapça kökenlidir. Mehmet, Mustafa, Ahmet, Ali sıralaması diğerlerinden daha yaygındır. Bunlara iki, üç sözcükten oluşan adlardakileri de eklediğimizde, bir iki değişiklik dışında önemli bir fark olmuyor. Mehmet adı, genel toplamda takip eden ilk isim olan Ahmet'ten % 30 kadar fazladır. Muhammet ve Mehmet adlarının Arap alfabesiyle yazılışları aynıdır. Tarihçilerin eserlerinde genellikle Mehmet olarak okunmuştur. Ancak son yıllarda Muhammed olarak okumak bir modaya dönüşmüştür. Köylüsünden şehirlisine Türk halkı Hz. Muhammed'e olan saygısından dolayı bu adı Mehmet olarak kullanmıştır. Bunun en azından yaşadığımız yüzyılda halk arasındaki yaygınlığı, bir yönlendirme sonucu olmadığını da gösteriyor. Muhammed olarak okunması durumunda mezar taşlarında gördüğümüz Küçük Muhammet, Tüysüz Muhammed gibi lakaplar da, Türk halkının bu tercihinin doğruluğunu gösteriyor. Biz de bu konuda halkın kabulüne bağlı kaldık.

518 addan en çok kullanılan 18 tanesinin toplam ad kullanım sayısına oranı tek adlarda % 46'dır. İkili üçlü adlarda tekrarlananları da bunlara kattığımızda oran % 58'e çıkıyor. Bu durum belirli adlarda çok fazla bir yığılmayı ve çeşitliliğin azaldığını gösteriyor. Bu durumun 19. Yüzyılda erkek ve kadınlarda iki, üç kelimelik ad kullanımını yoğunlaştırdığını düşünüyoruz. Bursa şehri itibarıyla her sekiz kişiden birinin Mehmet adını taşıması bazı zorluklara yol açmış olmalıdır. Soyadının kullanılmadığı Osmanlı toplumunda bu ihtiyaç, ikinci veya üçüncü adlarla karşılanmaya çalışılmıştır. Çok kullanılan 18 adın yüzyıllara göre dağılımı dengelidir. Yalnız Mehmet Emin ve Emin adları 18. Yüzyıl öncesinde görülmüyor.

Çizelge 4 - Tablodaki oranlar ad çeşitliliği bakımından Bursa'nın diğer merkezlere göre daha zengin olduğunu gösteriyor. 1 ve 2 adlılardaki oran erkek ve kadın ad sayısına göre hesaplanmıştır.

Erkeklerde en çok kullanılan ilk 5 adın toplam ad kullanım sayısına oranı %								
Bursa	**Yozgat**	**Trabzon**	**Konya**	**Turgutlu**	**Adana**	**Erzurum**	**Boyabat**	**Giresun**
26	45	42	50	51	57	43	33	38

Çizelge 5 - 1 ve 2 adlılardaki oran erkek ve kadın ad sayısına göre hesaplanmıştır

Yer	Baş Taşı Sayısı	Kişi Adları (Oran baş taşı sayısına göre)				Kişi Adları Kullanım Sayısı (Kaç katı= kullanım sayısının ad sayısının kaç katı olduğu)				2 adlıların ad sayısına oranı		Kaynak
		Erkek %	Oran	Kadın	Oran %	Erkek	Kaç katı	Kadın	Kaç katı	Erkek %	Kadın %	
Bursa	1571	518	33	250	16	1839	3,5	466	1,9	21	29	
Adana[1]	44	37	84	16	36	49	1,3	17	1,1	18	11	Özkan 2007
Boyabat	104	49	47	17	16					33	18	Çal 2015: 170
Erzurum[2]	105	71	68	30	29	129	1,8	32	1,2	31	17	Hanoğlu 2006
Giresun	373	75	20	51	14	542	7,2	133	2,6	05	02	Çal ve İltar 2011
Konya	167	64	38	28	18	221	3,4	55	2,0	19	03	Kara ve Danışık 2005
Trabzon[3]	232	95	41	43	19	292	3,1	69	1,6	34	16	Eren 2011
Turgutlu[4]	263	46	17	30	11	346	7,5	98	3,3	15	13	Tepekaya 2008:363-365
Yozgat[5]	201	75	37	51	25	238	1,2	95	2,1	43	13	Acun 2005

[2] Adana'da 54 baş taşından okunmamış olan 8, yeni olan 1, yazı olmayan 1 baş taşı çıkarılmış, yine okunmamış olan 5 tanesi tarafımızdan okunmuş ve bunlarla beraber 44 mezar taşı (32 erkek 12 kadın) değerlendirmeye alınmıştır. Tezde burada yer verdiğimiz ad, hastalık, meslek vb. konularda bir değerlendirme yoktur.

[3] Erzurum'da okunamayan, kırık, aşınmış, yazısız olanlar çıkarıldıktan sonra kalan 105 mezar taşı değerlendirmeye alınmıştır. Tezde makale konumuzla ilgili konularda değerlendirme yoktur. Veri kütüğü oluşturulup sonuçlar tarafımızdan çıkarılmıştır.

[4] Trabzon'daki 338 mezar taşından 38 ayak taşı ve 5 kırık taş çıktığında kalan 295 baş taşından da gömülü-silik vs olmaları yüzünden 63 tanesi çıkarıldığında 232 yazılı baş taşı kalır. Çizelgedeki kalemler için tezde verilen rakamlar bizim hesapladıklarımızdan farklıdır.

[5] Turgutlu'da erkek adlarının kullanım sayısı bizim hesabımızda iki katından fazla çıkmıştır. Diğer kalemlerdeki farklar azdır.

[6] Yozgat Çapanoğlu Camisi haziresindeki 201 (104 tanesi erkek 97 tanesi kadın) mezar taşı için bir değerlendirme yapılmamıştır.

Çizelge 6

Yer[6]	Erkek Adı Kullanım Sayısı	Mehmet	Ahmet	Mustafa	Ali	İbrahim	Mahmut	Abdullah	İsmail	Osman	Hasan	Hüseyin	Süleyman	Ömer	Halil	Abdurrahman	Salih
Bursa	2830	% 12	% 08	% 07	% 06	% 04	% 03	% 02	% 02	% 02	% 02	% 02					
Trabzon	232	% 16	% 14	% 06	% 04	% 03	% 06		% 04	% 09	% 07	% 06		% 06			
Turgutlu	262	% 10	% 05	% 07	% 04	% 05					% 04	% 06	% 06		% 06		
Konya	167	% 29	% 04	% 07	% 14	% 04			% 07	% 07	% 08	% 05	% 04				
Adana	44	% 11	% 11	% 11	% 16		% 07				% 09	% 07					
Erzurum	105	% 18	% 11	% 13		% 04				% 05						% 05	% 04
Giresun	373	% 20	% 06	% 13	% 10	% 14				% 05	% 08	% 05	% 06				
Yozgat	201	% 12	% 16	% 10	% 05	% 02	% 09				% 03	% 03	% 08	% 07			
Boyabat	187	% 10	% 06	% 03	% 07					% 02		%06		% 03			

Baş taşlarında geçen farklı erkek ve kadın adlarının baş taşı sayısına oranı bize o şehirdeki ad çeşitliliğini gösterecektir. Tabloya göre bu oranda Bursa erkek ve kadın adlarında sondan üçüncüdür. Bursa gibi bir şehir için bu oranın düşüklüğü şaşırtıcıdır. Kişi adları kullanım sayısının ad sayısının kaç katı olduğu, ad sayısının baş taşı sayısı oranını yaklaşık olarak ters yönden göstermektedir. Erkek adlarında farklı adların tekrarlanmasında Bursa bu defa baştan üçüncüdür.

Erkeklerde iki adlıların kişi ad sayısına oranında Yozgat, Trabzon, Boyabat, Erzurum'dan sonra Bursa beşinci sıradadır. Bursa'nın Anadolu'daki ekonomik ağırlığı dikkate alındığında iki ad kullanmanın genele yaygın bir durum aldığı söylenebilir. Kadınlarda iki ad kullanmada ise Bursa açık ara birinci sıradadır. Bunu kadına verilen önem ve kadınların Bursa toplum hayatındaki ağırlığının artışı olarak görebiliriz. Bu oranın Giresun'da çok az oluşunu, buradaki sayıda köy mezar taşlarının da bulunmasına; aynı şekilde Konya'daki oranın düşüklüğünü de Konya merkezin yanı sıra Sille'den mezar taşları yer almasına ve Konya'nın muhafazakar yapısına bağlayabiliriz.

518 erkek adından 420 tanesi (%81) Arapça, 21 tanesi Farsça (%04), 18 tanesi (%03)Türkçe, 11 tanesi İbranice (%02), 1 tanesi Rumca, 2 tanesi Kafkas dillerindendir. Birden çok kelimeden oluşan adlarda ise 17 tanesi Arapça-Farsça (%03), 16 tanesi Arapça-İbranice (%03), 2 tanesi İbranice-Farsça, 1 tanesi Moğolca-Arapça, 4 tanesi Türkçe-Arapça, 1 tanesi Türkçe-Farsça, 1 tanesi Türkçe-İbranice kökenlidir (Bakınız EK 1 Kişi Adları).

Kadın Adları (Çizelge 7 - 9)

Toplamda 250 kadın adı (% 16) 466 kere kullanılmıştır. Bir adlılar % 61, iki adlılar % 36 orandadır. Ancak bunlar içinde aynı adın diğerleriyle beraber iki, üç dört adla verildiği durumlarda bazıları tekrarlanmıştır. Bu tekrarları çıkardığımızda her biri diğerinden farklı 205 kadın adı ile karşılaşırız. Aşağıdaki tabloda ilk sütun tek adlı kadınlardaki sıralamayı göstermektedir. Birden çok kelimeden oluşan adları ayırıp tek adlardaki sayıya eklediğimizde sıralamada sonuncu olan Şerife birinci sıraya çıkmaktadır. Aslında tek adlarda sayısı Şerife'den fazla olanların sayısı çoktu. Fakat Şerife'nin ikili, üçlü kullanımlarındaki sıra dışı artış onu ilk sıraya oturtmuştur. 205 taneden son sıralamadaki 5 tanesinin kullanım sayısı 237'dir. 1. Çizelgeye bakıldığında bu 5 ad dışındakilerin kullanım sayısının genellikle bir ikiyi geçmediğini görürüz. Bu durumda kadın adlarındaki çeşitliliğe karşılık beş adın, toplamın % 47'ni oluşturması bir fakirliği gösterir.

250 kadın adından 153 tanesi 1, 90 tanesi 2, 6 tanesi 3, 1 tanesi ise 4 ayrı kelimeden oluşur.

Bursa'da 15. yy.da 23 kadın adı 27 kere kullanılmıştır. Bunlardan 10 tanesi (Devlet, Esleme Şah, Hanım, Hani, Huban, İklime, İlaldı, Rahime, Sitti Şah, Zeliha)

[7] Erkek adlarının toplam ad kullanım sayısı içindeki sayıları Adana (Özkan 2007): Ali 7, Ahmet 5, Mehmet 5, Mustafa 5, Hasan 4, Mahmut 3, Erzurum (Hanoğlu 2006): Mehmet 19, Mustafa 14, Ahmet 12, Hüseyin 7, Abdurrahman 5, Osman 5, İbrahim 4, Salih 4. Giresun (Çal ve İltar 2011): Mehmet 73, İbrahim 53, Mustafa 50, Ali 39, Hasan 30, Süleyman 24, Ahmet 23, Hüseyin 20, Osman 18, Konya (Kara ve Danışık 2005): Mehmet 49, Ali 23, Hasan 14, İsmail 12, Osman 12, Mustafa 11, Hüseyin 8, Ahmet 7, İbrahim 7, Süleyman 6 Turgutlu (Tepekaya 2008): Mehmet 26, Mustafa 19, Süleyman 17, Hüseyin 16, Halil 16, Ahmet 13, İbrahim 12, Hasan 11, Ali 11 Trabzon: Mehmet 37, Ahmet 33, Osman 22, Hasan 17, Hüseyin 15, Mahmut 15, Mustafa 14, Ömer 13, Ali 10, İsmail 9, İbrahim 7. Yozgat (Acun 2005): Ahmet 32, Mehmet 24, Mustafa 21, Süleyman 16, Ömer 15, Ali 10, Mahmut 8, Abbas 7, Emin 7, Hasan 7, Hüseyin 6, İbrahim 5

Çizelge 7

Ad	Tek kullanım	Diğer adlarla beraber	Son sıralama	Toplam
Fatma	33	18	Şerife	68
Hatice	31	11	Fatma	51
Ayşe	23	14	Hatice	42
Emine	15	4	Ayşe	37
Şerife	2	66	Emine	19

Çizelge 8

Yer[7]	Erkek Adı Kullanım Sayısı	Şerife	Fatma	Hatice	Ayşe	Emine	Havva	Zeliha	Saliha	Gülsüm	Esma	Rukiye	Zeynep	Hayriye	Ümmühan	Asiye
Bursa	466	% 12	% 7	% 8	% 6	% 4	% 3	% 2	% 2							
Trabzon	69	% 03	% 25					% 06		% 04	% 04	% 03	% 03			
Turgutlu	97		% 19	% 10	% 13	% 08									% 08	
Konya	55	% 15	% 13	% 5	% 13	% 04	% 04	% 02	% 4					% 02		
Adana	17	% 12	% 35	% 06	% 06	% 06						% 12	% 06			
Erzurum	32		% 09	% 09	% 09	% 03		% 03		% 03	% 03	% 03		% 09		
Giresun	133	% 11	% 17	% 08	% 17	% 08	% 06			% 05		% 02			% 02	
Yozgat	95	% 03	% 16	% 07	% 05	% 05	% 02	% 01			% 02	% 02				% 05

Çizelge 9

Kadın Adı	14.yy	15.yy	16.yy	17.yy	18.yy	19.yy	20.yy Osm	20.yy Cum.	Toplam
1 Adlı	----	14+10=24	23+32=55	04+01=05	50+01=51	86+14=100	65+02=67	23+00=23	325
2 Adlı	----	01+02=03	02+03=05	----	16+03=19	74+08=082	17+01=18	05+00=05	133
3 Adlı	----	----	----	----	----	06+00=006	----	01+00=01	007
4 Adlı	----	----	----	----	----	01+00=001	----	----	001
Toplam	----	027	060	05	070	189	82+03=85	29+00=29	466
Mezar Taşı Sayısı	003	159	309	063	244	547	191	55	1571

sonraki yüzyıllarda görülmez. 2 tanesine de (Halime, Hundi) 16. Yüzyıldan sonra rastlanmaz.

Çok kullanılan 5 kadın adının toplam kadın adı kullanımına oranı % 46'dır. Yine belli adlarda çok fazla yığılma oluşmuştur. Bursa şehrindeki her 7 kadından birinin adı Şerifedir.[8]

Bursa kadın adlarının dağılım oranları yaklaşık olarak Bursa erkek adları ile aynıdır. Birinci sıradaki adlar itibarıyla Adana'da % 35, Trabzon'da % 25, Turgutlu'da % 19, Giresun'da % 17, Yozgat'ta % 16 orana karşılık Bursa'daki % 12 oran, Bursa'daki çeşitliliği ve dengeli dağılımı gösterir. Diğer merkezlerde Fatma açık ara birinci sırada iken Bursa'da Şerife ilk addır. (Kutulardaki ilk rakam tarihi belli olanları ikincisi tarihi bilinmeyip tarihlediklerimizi, üçüncüsü toplamı gösterir).

[8] Kadın adlarının toplam ad kullanım sayısı içindeki sayıları: Adana (Özkan 2007): Fatma 6, Şerife 2, Rukiye 2, Ayşe 1, Hatice 1, Emine 1, Zeynep 1 Erzurum (Hanoğlu 2006): Ayşe 3, Fatma 3, Hatice 3, Hayriye 3, Esma 1, Emine 1, Gülsüm 1, Zeliha 1 Rukiye 1 Giresun (Çal ve İltar 2011): Ayşe 23, Fatma 22, Şerife 14, Emine 10, Hatice 10, Havva 8, Gülsüm 7, Rukiye 3, Ümmü Gülsüm 2, Konya (Kara ve Danışık 2005): Şerife 8, Ayşe 7, Fatma 7, Emine 4, Saliha 4, Hatice 3, Trabzon (Eren 2011): Fatma 17, Zeliha 4, Gülsüm 4, Esma 3, Şerife 2, Rukiye 2, Zeynep 2, Turgutlu (Tepekaya 2008): Fatma 18, Ayşe 13, Hatice 10, Emine 8, Ümmühan 8. Yozgat (Acun 2005): Fatma 15, Hatice 7, Ayşe 5, Emine 5, Asiye 4, Şerife 3, Esma 2, Havva 2, Rukiye 2, Zeliha 1

Çizelge 10

Tarikat Adı	Mezar Taşlarının Tarihleri	Toplam
Bedeviyye	1830, 1891,	2
Bektaşi (Naciyye)	1896	1
Celveti	1753, 1817,	2
Emir Sultan	1831	1
Kadiri / Eşrefi	1771, 1836, 1847, 1856	4
Kadiri / Halveti	1844, 1908	2
Hüsamettin Uşşaki	1902, 1915, 1922, 1922	4
Kadiri	1785, 1793, 1830, 1874, 1878, 19.yy, 1913,	7
Mevlevi	1768, 1827, 1829, 1836, 1838, 1845, 1854, 1870, 1871, 1876, 1887, 1891, 1895, 1895, 1918, 1927	16
Nakşi / Halidi	1888, 1890,	2
Nakşibendi	1667, 1669, 1784, 1810, 1812, 1836, 1837, 1841, 1875, 1876, 1895, 1896, 1902, 1905, 1906, 1910, 1925, 1931,	18
Niyazi-i Mısri (Mısriyye)	1833, 19.yy,	2
Rufai	1813, 1835, 19.yy,	3
Sadi	1812, 1868, 1906,	3
Şabaniyye	1889,	1
	Toplam	68

Yukarıdaki tabloya göre kadınlarda iki ad kullanma, 18. yüzyılda artmaya başlamakla birlikte 19. yüzyılda oran olarak iki katına çıkmıştır. İkinci adlar da İslami referans taşımakla birlikte, bu durum toplumsal yapıda bir değişimi ortaya koymaktadır.

Türk toplumunda çocuğa ad koymada iki temel davranış biçiminden söz edebiliriz. Birincisi İslamiyetin önemli kişilerinin ve Kur'an'da geçen adların seçilmesi ile daha iyi bir İslami hayat yaşanacağına inanılmasıdır. İkincisi, birincisini de sürdüren, aile büyüklerinin, dede – babaanne, anneannenin adlarının verilmesidir.

Hz. Muhammed'in kızı Fatma, eşleri Hatice ve Ayşe, yine Hz. Muhammed'in torunu Hasan'ın soyundan gelen kadınlara verilen unvan olan Hatice ile annesi Amine (Türkiye'de Emine), kadın adlarında genellikle ilk beş sırayı almaktadır. Ad bir kere konulduktan sonra çoğu kez aile büyüklerinin adını verme ön plana geçtiği için sıralamada değişiklikler olabilmektedir. Bunlar içinde Fatma başlarda yer alır. Şerife yalnız Bursa ve Adana'da ilk sıradadır.

Bu durum ad çeşitliliğini azaltmıştır. Türkçe adların % 3 oran ile Arapça ve Farsça kökenli adlardan sonra gelmesi, Türkçe bakımından dikkat edilmesi gereken bir durumdur. 16. yüzyıl Sivas Sancağındaki Sitti, Hanzade, Hundi, Halise,Zeynep, Paşa, Hüma, Güllü, Güney, İlaldı, Şah Cihan, Arzu, Kamer, Müslime gibi kadın adları (Kurt 1993: 237), mezar taşlarında da gördüğümüz değişimi desteklemektedir.

Vakıflar[9]**:** Münzevi Dergahı Vakfı (1823), Sultan Orhan Vakfı (1784,1800), Alaaddin Bey Vakfı (1797, 1798), Lala Şahin Paşa Vakfı (1882), Emir Sultan Vakfı (1829), Çelebi Sultan Mehmet Han Vakfı (1776), Sultan Murat İmareti (1550), Ahmet Paşa Camisi için üç ev vakfı (1911). Sonuncusu dışındakilerin vakfiyeleri yayımlanmış olup (Öcalan ve Sevim ve Yavaş 2013) bu vakıfların mezar taşlarındaki tarihlerde işler durumda olduklarını göstermektedir.

Tarikatlar[10]**:** Bursa'daki tarikat bağlılarından veya başka şehirlerdeki tarikat üyelerinden Bursa'ya göçen, sağlık veya diğer nedenlerle burada ölenlerin bazılarının mezar taşlarında tarikat adı geçer.

[9] Vakıf adı yazılı mezar taşları: Mermutlu-Öcalan 2012: 154, 157, 160, 304, 385 ; Mermutlu-Öcalan 2011: 86, 130, 181, 206, 238, 280, 435, 436, 476, 499, 503, 598 ; Tek 2007: 350, 353,

[10] Tarikat adı geçen mezar taşları: Mermutlu-Öcalan 2012: 29, 31, 33, 57, 98, 119, 120, 122, 124, 129, 131, 133, 139, 203, 303, 305, 308, 309, 314, 322, 329, 334, 338, 373, 374, 376, 405, 406, 414, 463, Mermutlu-Öcalan 2011: 16, 55/47, 73/5, 162/2, 163/6, 181/1, 182/4, 184/11, 186/20-22, 187/23, 194/13, 230/16, 261/3, 262/8, 263/12, 264/14, 265/17, 266/19, 268/25, 270/32, 288/1-2,4, 319/4-5, 321/9, 358/3-4, 360/8, 364/15, 390/5, 392/8, 404/2, 462/29, 468/7, 478/16, 489/9, 491/13, 502/11, 522/1, 575/1-2, 579/8 -10, 585/25, Tek 2007: 346, 347, 348, 350, 351, 352, 353, 354,

Çizelge 11

Cami Adı	Mezar Taşlarının Tarihleri	Toplam
Abdal Camisi	1905	1
Ahmet Paşa Camisi	1911 (onarım)	1
Ali Paşa Camisi	1773	1
Başçı İbrahim Camisi (Zaviye?)	1727	1
Cami-i Kebir	1855, 1875, 1905, 1909, 1910, 1928	6
Çırağan Bey Camisi	1428	1
Daye Hatun Camisi	1856,	1
Emir Sultan Camisi	1790, 1888, 1906, 1921, 1934,	5
Hoca Tabip Camisi	1923,	1
Nakkaş Ali Camisi	1841	1
Nalbantoğlu Camisi	1925	1
Reyhan Paşa Camisi	1877, 1910,	2
Sultan 2. Murat Camisi	1828, 1828, 1829, 1856, 1865, 1886, 1887, 1909,	8
Sultan Mehmet Han Camisi (Yeşil)	1721, 1730, 1926,	3
Sultan Murat Camisi	1887	1
Şeker Hoca Camisi	1786	1
Umur Bey Camisi	1585	1
Üftade Camisi	1855	1

Bursa bütün şehri, karşılaştırma örnekleri ise belli hazireleri kapsıyor. Hazireler tarikat hazireleri değilse karşılaştırma yanıltıcı olabilir diye değerlendirmeye gidilmemiştir. Şehirdeki hazireleri alması bakımından Erzurum bir fikir verebilir. 105 örnekten 5 tanesinde Nakşıbendi Tarikatının adı geçer. Bursa'da oran % 03,7 iken Erzurum'da % 04,8'dir. Ancak Erzurum'da tek tarikat varken Bursa'da 15 tarikat görülür. Giresun ilindeki 373 baş taşında ise biri Kadiri, diğeri Nakşibendi olmak üzere iki tarikat adı geçer, Yozgat'ta yoktur.

Camiler[11] (Çizelge 11): Ali Paşa Camisi (1394 öncesi), Başçı İbrahim Camisi (1471 öncesi), Nalbantoğlu Camisi (1455 yılında adı geçer), Şeker Hoca Camisi (Yıldırım veya 2. Murat dönemi) halen açıktır (Yavaş 2011).

Çarşılar: Kaygan Çarşısı: 1904 (Mermutlu-Öcalan 2012:336).

Fabrika: Konya Güherçile Fabrikası: 1878 (Çakar 2007: 256 ; Mermutlu-Öcalan 2012:227; Demirci 2012:64)

Hanlar: Emir Hanı: 1839 (Mermutlu-Öcalan 2011:183-8).

Hamamlar: Çakır / Çaker Ağa Hamamı: 1915. 16. yüzyıl ortasında yaptırıldığı kabul edilen hamam günümüzde kullanılmaktadır. Mezar taşına göre, 1915 yılında tekkeye çevrildiği bilgisi önemlidir (Mermutlu 2011: 96).

Harp Okulu: İstanbul Tophane-i Amire Erkan-ı Harbiyesi: 1878 (Çakar 2007: 258 ; Mermutlu-Öcalan 2012:227 ; Demirci 2012:66).

İmaret: Sultan Murat İmareti: 1550 (Mermutlu-Öcalan 2011:181-2).

Kaleler: Akhisar Kalesi: 1465,-Sultaniye Kalesi: 1894 (Karaçağ 1994:103 Kat 36 ; Gülgen 2009:126 kat.111 ; Mermutlu-Öcalan 2011: 304-16).

Medreseler[12]: Çelebi Sultan Mehmet Medresesi: 1799, 1890, 1894, 1900, 1903,

-Geyikli (Şair) Ahmet Paşa Medresesi: 1851, 1909,

-Sultan Orhan Gazi Medresesi:1765, 1887.

[11] Cami adı geçen mezar taşları: Mermutlu-Öcalan 2012: 33, 57, 151, 267, 302, 374, 375, 451, 453, Mermutlu-Öcalan 2011: 51/23, 85/6, 87/10, 135/24, 365/17, 424/19, 462/30-31, 469/10, 527/3, 598/1, Tek 2007: 348

[12] Medrese adı geçen mezar taşları: Mermutlu-Öcalan 2012: 139, 286, 322 ; Mermutlu-Öcalan 2011: 84/5, 135/25, 365/18, 467/4, 527/3, ; Karaçağ 1994:31 Kat 4 ; Gülgen 2009:35 kat.19

Çizelge 12

Tekke Adı	Mezar Taşlarının Tarihleri	Toplam
Akbıyık Sultan Zaviyesi	1798	1
Çırakçı Dergahı	1887,	1
Eminiye Dergahı (Nakşibendi)	1827, 1841, 1841, 1895, 1919,	5
Emir Sultan Dergahı (Kübrevi)	1845, 1846, 19.yy,	3
Halveti Tekkesi (Selbaşında)	1908	1
İsmail Hakkı Dergahı (Celveti)	1923,	1
Karabaş Veli Dergahı	1878, 1878, 1892, 1908,	4
Karakadı Dergahı	1878, 1900, 1901,1903,	4
Mevlevihane	1876, 19.yy, 1914,	3
Münzevi Abdullah Efendi Zaviyesi	1810, 1845, 1866, 1897	4
Numaniye Dergahı	1889, 1911	2
Sadi (Yunus Emre–Aşık Yunus) Dergahı	1812, 1906,	2
Seyyid Usul Dergahı	1835 (tamir), 1856,	2
Üçkuzular Tekkesi	1814, 1825, 1870, 1875, 19.yy, 19.yy, 1904, 1905, 1914,	9

-Sultan 1. Murat (Hüdavendigar) Medresesi: 1861

-Sultan 2. Murat Medresesi: 1812, 1826, 1830, 1831,

-Sultan Yıldırım Bayezid Han Medresesi: 1431, 1730, 1836,

Tekkeler[13] (Çizelge 12) : Bayrami? Akbıyık Dergahı Akbıyık Sultan tarafından (1455) kurulmuş, 1766 yılında Bektaşilere geçmiştir. Yıkıldığı tarih bilinmemektedir (Öcalan 2011: 257). Mezar taşındaki 1798 tarihi, yapının adının geçtiği son tarih olması bakımından önemlidir. Nakşibendi Eminiye Dergah'ı 1801 yılında bir konakta kurulmuş olup günümüze gelebilmiştir, Nakşibendi Münzevi Abdullah Dergahı 1784 yılında kurulmuş, 1950'li yıllarda yıktırılmıştır (Öcalan 2011: 249,253,257)

Karabaş Veli Dergahı 16. Yüzyıl ortasında yapılmış, 19. Yüzyılda Eşrefiye şeyhlerine geçmiş olup günümüzde Osman Gazi Belediyesi kültür merkezidir (Mermutlu 2011:130). Halveti Tekkesi 1997 yılında yıkıldıktan sonra yeniden yapılmış olup şimdi Kültür Merkezidir (Kara 2011:174).

Okul: Halk Mektebi: 1926 , -Bursa Ziraat Mektebi: 1914, -Bursa Mekteb-i İdadi-i Askeri-i Şahane:1901, -Hoca Sinan Mektebi: 1518, -Kütahya İdadisi: 1914, - Mekteb-i **İdadiye-i Şahane:** 1891 -Mekteb-i Fünun-u Askeriye-i Şahane:1892, - Nalbandoğlu Mektebi:1925, -Rüşdiye Mektebi: 1884, -Sanayi Mektebi: 1927 (Mermutlu-Öcalan 2011:395-2, 485/2, ; Mermutlu-Öcalan 2012: 57, 81, 181, 332, 469 ; Tek 2007:353)

Otel: Osmaniye Oteli: 1921 (Mermutlu-Öcalan 2012: 180).

Türbeler: Ahmet Cununi Türbesi:1895, -Ahmet Çelebi Türbesi:16.yy, -Devlet Hatun Türbesi:1413, - Eskici Mehmet Dede Türbesi(1830), -Üftade Türbesi: 1793, 1837, 1847, -Ahmet Aziz Paşa Türbesi:1814 (Mermutlu-Öcalan 2011:85/6, 225/2, 296/4, 446/6, 448/11, 453/4, 460/25 ; Karaçağ 1994:135 Kat 48 ; Gülgen 2009: 24 kat.9).

Bursa'da 1571 mezar taşında 5 tanesi Bursa dışından olmak üzere 62 yapı adı (% 4) 122 (% 8) kere geçer: Trabzon'da 295 yapıdan 10 tanesinde (% 3) (11 kullanım) 4 cami bir tekke adı (Eren 2011), Konya'da tek örnekte, Erzurum'da 2 örnekte (% 0.2) (Cedit Camisi, Yeğen Ağa mütevellisi olarak geçen iki kaydı da dolaylı olarak Yeğen Ağa Camisi'ne ait kabul edebiliriz).

Giresun'da 373 baş taşından 3 tanesinde (Kale Camisi, Menzil Hastanesi, Orta Mektep), Yozgat'ta 201 örnekten ikisinde Harbiye Mektebi ve Yozgat Cami-i Kebir'in adı geçer. Verilen oranlar, mezar taşlarında yapı adına fazla yer verilmediğini gösteriyor. Ancak oran dışında Bursa'da 62 yapının adının geçmesi, bu yapıların o dönemde kullanıldığını göstermeleri bakımından önemlidir.

[13] Tekke adı geçen mezar taşları: Mermutlu-Öcalan 2012: 31, 120, 124, 309, 401, 406, 414, Mermutlu-Öcalan 2011: 162/2, 174/9-10, 181/1, 186/22, 187/23, 261/3, 262/8, 263/12, 265/17, 268/26, 288/2-3, 358/3, 364/15, 391/7, 392/8, 502/11, 575/1, 585/25, 586/28, Tek 2007: 346, 348, 353, 354,

Yer Adları (Çizelge 13 , EK 2)

Türkiye'nin farklı bölgelerinden seçmeye çalıştığımız şehirlerin mezar taşlarıyla karşılaştırabilmek için aşağıdaki çizelgeyi hazırladık:

Gömülü kişinin görev yaptığı yer, kendisinin veya atalarının geldiği yer, tedavi amaçlı gelme, misafir olarak gelme gibi çeşitli nedenlerle Bursa dışından yer adlarıyla karşılaşılmaktadır.

Bursa şehrindeki 1571 baş taşından 360 tanesinde yer adı geçer. Bursa dışında hepsi birbirinden farklı olmak üzere 80 tanesi Türkiye dışından, 94 tanesi Türkiye'den toplam 174 şehir-köy adı vardır. Cezayir, Fransa gibi ülke, Hüdavendigar, Livane, Menteşe gibi bir yerleşimin değil de bölge adı olanları, sayıları çok olmadığı için ayırmaya gerek görmedik.

Yer adı geçen baş taşları ile bu taşlarda adı geçen yerlerin tekrarlandığı toplam sayıların oranlarına bakıldığında; yer adı geçen baş taşı sayısı bakımından Bursa Erzurum ile aynı orana sahiptir. Giresun, Konya, Trabzon ve Yozgat'ın oranları birbirine yakındır. Bursa ve Erzurum'un oranları bunların yaklaşık iki katıdır. Geçmiş zaman ile uğraştığımızdan, mezar taşında adı geçen kişilerin geldiği yeri yazmaya gerek duymanın o dönemdeki gerçek nedenini bilmek çok zordur. Bu konuda bazı varsayımlarda bulunabiliriz: Birinci olarak şehrin aldığı göçün çeşitliliği düşünülebilir. İstanbul başta büyük kentlerimizde, aynı yerden gelenlerin belirli mahallelerde toplanması, bunun günümüzdeki uygulaması olarak görülebilir. Büyüdüğümüz yöredeki duruma göre kişisel gözlemimiz, geldiği yerle anılmayı ilgili kişilerin seçmediği, bunu çevredeki insanların o kişiyi tanıma kolaylığından dolayı yaptığıdır. Kocabıyık, Sarı Gelin, Çerkes, Arnavut, Boşnak, Muhacir gibi sıfatlar, çoğu zaman kişinin gerçek adını bile unutturur. Bunun aynı zamanda gelenler arasında bir dayanışma yarattığına da dikkat etmek gerekir. Nüfusu az olan ve dış göç almayan şehirlerde yer adı belirtmeye gerek kalmaz. Çok az mezar taşına göre yapıldığını unutmamak üzere Adana'da bu oranın yüksekliği dikkat çekicidir. Çizelgenin üçüncü sırasına bakıldığında Adana'nın Adana şehri dışından Türkiye'deki yer adları bakımından en yüksek orana sahip olması, kamu görevlilerinin çeşitliliğini gösteriyor. Yer adı yazılı baş taşlarında yer adlarının tekrarlanma oranı Bursa'da, Adana dışında diğerlerinin yaklaşık iki katından fazladır. Bunun, yukarıda açıkladıklarımız dışında ölenlerdeki kamu-vakıf görevlilerinin ağırlığına bağlayabiliriz. Vakıf ya da görev genellikle yer adı yazmayı da gerektirmektedir. Diğer yandan Bursa'nın ekonomik gücünü gösteriyor. Mezar taşlarında genellikle ölen ve babasının adı yazılır. Ayrıca kimin eşi, kimin oğlu-kızı olduğu yazıldığında kişi adının yanı sıra yer adı da kaçınılmaz olarak tekrarlanmaktadır. Bursa mezar taşlarında Bursa adı 136 kere tekrarlanmıştır. Adana dışında oran diğer şehirdekilerle yakındır. Tabloda Giresun'da 7, rakamı, Giresun'un il geneline, Konya'da 2 rakamı, Konya ve Sille örneklerine dayanması yüzündendir.

Bursa mezar taşlarında, Bursa şehri dışında, Türkiye'deki yer adlarında oranlar farklıdır. Tekrarlar dışında farklı yer adları itibarıyla ortalama % 05 - % 07 arasındadır. Giresun % 01, Trabzon % 03 ile diğer şehirlerle bağı en az olanlardır. Adana en hareketli yerdir. Oranlar birbirine yakın olmakla birlikte Bursa'daki, Bursa dışından 93 şehir ve köy adına karşılık en yüksek olarak Konya'daki 11 yer adı, Bursa'yı ayrı bir yere koymayı gerektiriyor.

Bursa'da, Türkiye dışından 80 yer adı 143 kere tekrarlanmıştır. Erzurum'da 3, diğerlerindeki birer yer adı, Bursa'nın göçlerin ana merkezi olduğunu gösteriyor. Diğerleri ile aynı mantığa bağlı kalmak için Bursa'da da yalnızca şehir - köy adı verilenleri hesapladık. Yer adı verilmeyen ancak muhacir olduğu belirtilen 31 örneği de Türkiye dışından kabul ettiğimizde 80 yer adını aynı tutsak bile 143 tekrar 174'e çıkar ve oranı da yükselir. 19. Yüzyılda Balkanlar ve Kafkaslardan gelen göçler düşünülürse Bursa'da bu sayının daha çok çıkması beklenirdi. Gelen göçmenlerin ekonomik zayıflığından kaynaklandığı kabul edilebilir.

Çizelge 13 - Kutulardaki birinci rakam farklı adlar toplamı, ikinci rakamlar ise bu adların tekrar edilme toplamıdır

	Bursa	Adana	Erzurum	Giresun	Konya	Trabzon	Yozgat
Yer Adı Geçen Baş Taşı - Ad Tekrarı	360 / 453 % 23 / % 29	17 / 22 % 39/ %50	24 / 24 % 23	34 / 36 % 09/ %10	20 / 24 %12 / %14	26 / 31 % 11/ % 13	20 / 27 % 10 / % 13
İlgili Şehir Adı Tekrarı	01 / 136 --/ % 09	01 / 13 --/ % 20	01 / 7 --/%07	07 / 24 % 02 / %06	02 / 11 %01 / % 07	01 / 24 -- / % 10	01 / 11 kere -- / % 07
İlgili Şehir Dışı Farklı Adlar ve Tekrarı Türkiye İçi	93 / 174 % 06 / % 11	08 / 09 % 18/%20	06 / 13 %06 / %12	05 / 09 % 01 / % 02	11 / 11 % 07	06 / 06 % 03	10 / 13 % 05 / % 06
İlgili Şehir Dışı Farklı Adlar ve Tekrarı - Türkiye Dışı	80 / 143 % 05 / % 09	01 / 01 % 02 / % 02	03 / 04 %03 / %04	01 / 01	01 / 01	01 / 01	01 / 01
İlgili Şehir Dışı Farklı Adlar - Tekrarı Türkiye İçi ve Dışı	174 / 317 % 11 / % 20	09 / 10 % 20 / % 23	09 / 17 %09 / %16	06 / 10 % 02 / % 03	12 / 12 % 07	07 / 07 % 03	11 / 14 % 05 / % 07
Şehirdeki Toplam Baş Taşı	1571	44	105	373	167	232	201

Çizelge 14

Bağırsak İlleti	1867		Kaza	1780, 1849, 1887, 1894, 19.yy,
Çaresiz Dert	1907, 1924, 1931, 19.yy		Kaza şehidi	1440, 1488, 1888
Denizde Boğulma	1733, 1882		Nazar	1875
Derd-i Mühlik	1837		Onulmaz dert	1909,
Dermansız Dert	1900, 1906, 1927,		Sara	1890
Doğum - Şehide	1843		Şehide	1449, 1464, 1510, 1522, 16.yy,16.yy,
Doğumda	1831, 1857, 1884, 1890, 19.yy		Şeker	1883
Hac Yolunda Şehit	1733		Matunen şehid	1762
İntihar	1930		Vazife şehidi	1915
Kahr-ı Elem	1878		Verem	1876, 1904
Kalp	1919		Verem şehidi	1901
Karasarılık	1914,			
Hasta	1839, 1889, 1892, 1892, 1894, 1894, 1916, 1902, 1902, 1910, 1932, 1932			
Şehit	1390, 1421, 1428, 1437, 1440, 1440, 1441, 1449, 1453, 1465, 1498, 1491, 1507, 1508, 1523, 1526, 1536, 1560, 1562, 1600, 1770, 1841, 1848, 1858, 1898, 1909, 1915, 1928, 15.yy, 15.yy, 15.yy, 15.yy, 15.yy, 15.yy, 16.yy, 19.yy,			
	Toplam: 93			

Çizelgede geçen 174 sancak/vilayet, kaza, köy adı, Bursa'nın Balkanlardan Azerbaycan'a, Trablusgarp'tan Dağıstan'a kadar büyük Osmanlı coğrafyasının her bölgesinden insanın geldiği renkli bir insan yapısını barındırdığını ortaya koyuyor.

Ölüm Nedenleri[14] (Çizelge 14)

Ölüm nedeni 93 örnekte yazılmıştır, oranı % 6'dır. Bağırsak illeti, boğulma, doğum, intihar, kalp, karasarılık, sara, şeker, taun (veba), verem olmak üzere 10 tanesinde ölüm nedeni açıktır. Nazar, elem, üzüntü, şehit ise açık olmayan tanımlardır. Şehitlik, doğum, görev, kaza, verem gibi farklı kavramlarla birlikte geniş kapsamlı kullanılmaktadır. 93 örnekten 50 tanesinde şehit-şehide yazılıdır ve bunların da 34 tanesi 14-16. Yüzyıllardandır. Bu durum 17. Yüzyıldan itibaren şehitlik kavramındaki daralmayı gösteriyor. 1841 yılında Şeyh Mehmet Sadık Efendi'nin üç oğlu ve bir kızının ölümü, açıklama olmamasına karşılık bir hastalığı düşündürüyor.

Samsun'da sebep bildirme % 9'dur. 3 tanesi doğum, birer tane humma, mide ve kalp hastalığı dışındakiler çeşitli ifadelerle hastalık yüzündendir (Nefes 2002: 208). Trabzon'da 295 örnekten 22 tanesinde (% 7) (5 veba, 4 doğum, 2 kaza, 11 tane hastalık (dert, elem, emraz, illet) (Eren 2011: 640), Konya'da 167 örnekten 4 tanesinde (emraz, facia, tramvay kazası)(% 2), Adana'da 44 örnekte 1 tane (emraz) (Özkan 2007:34), Erzurum'da 105 örnekte 2 tane (böbrek taşı, felaket); Giresun'da 373 baş taşından 25 tanesinde (% 07) (8 taun-veba 1 tifo, 1 lekeli humma, 1 kaza, 1 şirpençe 1, 12 tanesi dert-illet-maraz); Yozgat'ta 201 mezar taşından 5 tanesinde (% 02,5) (2 şehit, 1 dert, 1 illet, 1 ayağını kırma), Turgutlu'da hiç yoktur.

Bursa'da % 06, Samsun'da % 09, Trabzon'da % 07, Giresun'da % 07, Konya'da % 02, Yozgat'ta % 2,5 oran, Türk toplumunda ölüm nedenini yazmanın azlığını gösteriyor. Bu öncelikle kader kavramına bağlanabilir. Yanı sıra büyük şehir merkezleri dışında, toplumun büyük çoğunluğuna sağlık hizmeti verilemediği de dikkate alınırsa, ölüm nedenini yazmaktan bilinçli bir kaçınmaktan çok çoğu zaman ölüm sebebini bilmemek de düşünülebilir.

Sanat tarihi bakımından bizi öncelikle ilgilendiren bazı durumlarda bu tür bilgilerin tarihlemede kullanılabilmesidir. Örneğin Giresun'da taun-vebadan ölenlerin 5 tanesi 1812, 1 tanesi 1837 tarihlidir. Vebadan öldüğü yazılan, ancak tarihi kırık örnekleri tarihlemede bu bilgi temel olabilir.

[14] Ölüm nedeni yazılı mezar taşları: Çakar 2007: 57, 82, 116, 118, 125, 136, 262, 287, 297, 316, 329, 345, 359, 365, 384, 398, 417, 425, 435, Gülgen 2009: kat. 7, 13, 17, 18, 21, 22, 27, 33, 34, 36, 37, 38, 59, 63, 77, 88, 102, 111, 113, 114, 119, Güven 1995:Bu. Kat 7, 8, 12, 14, 15, 16, 17, 21, 24, 32, 38, 40, Karaçağ 1994: Kat 2, 6, 17, 19, 20, 22, 24, 25, 36, 37, 39, 40, 50, 55, Mermutlu-Öcalan 2011: 33/1, 54/42, 65/2, 95/17, 130/3, 156/7, 190/2, 191/3, 192/5-6, 202/2, 209/25, 210/30, 249/3-4, 262/2, 264/14, 266/20, 275/3, 278-1, 279-2, 282/9, 299/6, 303/15, 304/16, 305/17, 310-10, 320/7, 322/13, 339/1-2, 342/1, 369/1, 371-1, 415/2, 423/14, 447/8, 449/13, 473/2, 481/25, 576/3, 598/3, 616/5, Mermutlu-Öcalan 2012: 40, 58, 79, 85, 118, 119, 125, 133, 200, 215, 243, 248, 259, 277, 282, 315, 316, 325, 343, 350, 351, 353, 364, 366, 367, 368, 374, 386, 387, 401, 413, 420, 430, 435, 442, 443, 447, 459, 470, Öcalan 2009: 268,

Ölüm Yaşı[15]

40 örneğimizde (% 2,5) ölenin yaşı belirtilmiştir. Yıl sırasına göre: 1828 (18 yaş), 1831 (15 yaş), 1831 (12 yaş), 1834 (1 yaş), 1843 (15 yaş), 1888 (49 yaş genç denmiş) 1891 (63 yaş), 1891 (15 yaş), 1892 (26 yaş), 1896 (85 yaş), 1900 (5 yaş), 1900 (12 yaş), 1900 (18 yaş), 1901 (23 yaş), 1902 (70 yaş), 1903 (70 yaş), 1903 (2 yaş), 1909 (2 yaş), 1909 (16 yaş), 1910 (19 yaş), 1914 (25 yaş), 1915 (15 yaş), 1916 (20 yaş), 1917 (6 yaş), 1918 (19 yaş), 1919 (72 yaş), 1921 (25), 1922 (78 yaş), 1926 (17 yaş), 1926 (18 yaş), 1927 (56 yaş), 1927 (26 yaş), 1928 (51 yaş), 1928 (29 yaş), 1930 (7 yaş), 1931 (16 yaş), 1931 (17 yaş), 18.yy (18 yaş-nevcivan), 19.yy (18 yaş), 19.yy (3 yaş). Bunların tarihi kesin olan 10 tanesi 19. Yüzyıl, 18 tanesi 20. Yüzyıl Osmanlı dönemindendir.

Adana'da yoktur, Erzurum'da 105 örnekten 3 tanesinde (% 03), Giresun ilinde 373 baş taşından 10 tanesinde (% 03), Konya'da 1 örnekte, Samsun'da 119 örnekten üçü 19. Yüzyıl son çeyreği, üçü 20. Yüzyıl başından 6 tanesinde (% 05) (Nefes, 2002, s. 215), Turgutlu'da 263 örnekten 1, Trabzon'da 201 örnekten 20 (1 tanesi 18. Yy, 10 tanesi 19. Yy, 3 tanesi 20. Yy. Osmanlı, tarihsiz 6) (% 10), Yozgat'ta 201 örnekten 1 tanesinde rakamla yaş belirtilmiştir.

Seçilen merkezlerde oranlar % 01 ile % 10 arasında değişmektedir. Yaş belirtmenin 19-20. Yüzyıl başında çoğaldığını söyleyebiliriz. Genellikle 8-10. Yüzyıllara tarihlenen Yenisey mezar taşlarında ölünün yaşını bildirmenin oranı % 16'dır (Çal 2013: 597). İslami dönemle birlikte bu uygulamanın önce ortadan kalktığı, son iki yüzyılda yeniden başladığı anlaşılıyor.

Meslekler (Çizelge 15):1571 mezar taşından 614 tanesinde (% 39) ölenin veya babası, eşi, aile büyüğünün mesleği yazılıdır. Meslekler de yine mezar taşlarında geçen toplam sayıyı gösteriyor. Yani bir kişinin mesleği, o kişinin adı gibi birden fazla mezar taşında geçebilmektedir. Çeşitliliği göstermek için asker, memur, katip gibi mesleklerde birimlerini de yazdık. Bu tekrarları çıkardığımızda kalan 147 meslek zengin bir çeşitliliği gösteriyor. Bunların içinde şeyhlerin ve dedelerin sayısı 178, meslek belirtilen 738 örneğe oranı % 24'tür. Bu durum tarikatların Bursa'da önemli bir yeri ve bir ekonomik gücü olduğunu gösteriyor.

Ahi, abacı, arakiyeci, attar, bakkal, barutçu, berber, bezzaz, boyacı, çakılcı, çeşmeci, çuhacı, dava vekili, debbağ, elbiseci, elektrikçi, fabrikatör, gazete sahibi, havlucu, haffaf, hattat, kaldırımcı, kaplıcacı, kasap, kazzaz, keresteci, kebapçı, krepçi, mahyacı, mücellit, müteahhit, nakkaş, sahaf, sarıkçı, semerci, simitçi, tabbah (aşçı), terzi, tüccar, uncu, usta, usta (tüfek), ustabaşı(feshane), yağcı, yağlıkçı gibi esnaftan kişilerin sayısı 106, meslek belirtilen 738 örneğe göre oranı % 14'tür. Tüccar Hoca Ahmet Çelebi gibi kayıtlar olmakla birlikte yalnızca hoca denilen 40 kaydı buraya katmadık. Bunların tamamını tüccar sayarsak oran %20'ye çıkıyor.

Kalan % 80 devlet – vakıftan maaş alanlardır. Mezar taşları itibarıyla ekonomik gücün kamu görevlilerinde olduğunu söyleyebiliriz. Mezar taşlarındaki beyitleri ve ebcedle tarih düşüren kişileri şair olarak gösterdik. Ancak bunların yalnızca şairliği meslek olarak seçenler olduğu konusunda açık veri yoktur. Hurrire (yazdı) diye belirtilenlerde kastedilenin yazıyı taşa aktaran taşçı ustası mı yoksa mezar taşındaki yazıyı kaleme alan mıdır, açık değildir. 1895 tarihlisinde Ketebe İbrahim yazılı – 1878 tarihli 827 nu. Son satırındaki Hamid taşçı ustası mıdır anlaşılamıyor.

Ölen kişi işinin yazılı örneklerin toplam mezar taşı sayısına oranında sıralama Adana, Bursa, Boyabat, Erzurum şeklindedir. İş türleri sayısının baş taşı sayısına oranı itibarıyla ise Bursa şaşırtıcı bir şekilde sondan ikincidir. Bu oranın azlığına karşılık, bazıları aynı mesleğin değişik aşamaları olmakla birlikte her biri farklı 147 iş, en yakınındakinden dört kat fazladır. İş türlerinde özel devlet- vakıfla ilgili görevler dışında özel sektör diyebileceklerimizin oranında Bursa dördüncü sıradadır. Bu oranın düşük olduğu merkezler aynı zamanda kamu – vakıf görevlilerinin çok olduğunu gösterir.

Samsun'da 24 örnekte (%20) meslek bellidir. İki kaptan ve 1 tüccar dışında diğeri devlet – vakıf görevlileridir (Nefes 2002: 211).

Konya'da 24 meslek içinde 14 tanesinin esnaftan (attar, avukat, doktor, taşçı ustası, pekmezci, ciltçi, ketenci, katırcı, kasap) oluşu (%58) genel çizginin dışında yüksek bir orandır.

Erzurum'da toplam 44 kere geçen mesleklerden 21 tanesinin çeşitli rütbelerden askerler olması, burasının ordu merkezi olmasından kaynaklanmıştır.

[15] Ölünün yaşı yazılı mezar taşları: Çakar 2007: 65, 71, 82, 268, 295, Mermutlu-Öcalan 2012: 37, 40, 62, 71, 79, 85, 98, 162, 201, 212, 224, 231, 235, 236, 247, 262, 263, 281, 287, 336, 350, 367, 369, 386, 390, 412, 415, 444, 447, 460, 462, 470, Mermutlu-Öcalan 2011:156-7, 174/9, 243/5, 264/14, 470/11, 485/2, 522/1, 530/10, 534/19, 578/5, 579/8, 584/24,

Çizelge 15 - Esnaf satırındaki rakamlar farklı türdeki özel iş kollarını, yüzdeler bu rakamların iş türleri sayılarına oranlarını, • Diğer satırlardaki yüzdeler baş taşları sayılarına göre alınmıştır

Yer	Bursa	Adana	Erzurum	Giresun	Konya	Trabzon	Turgutlu	Yozgat	Boyabat
Baş Taşı Sayısı	1571	44	105	373	167	232	262	201	104
İşi Yazılı Baş Taşı	614 / %44	24 / %55	44 / %42	23 / %06	15 / %09	68 / %29	25 / %10	44 / %22	48 / %46
İş Kullanım Sayısı	738	28	46	43	24	68	27	50	49
İş Türleri Sayısı	147 / %09	16 / %36	25 / %24	12 / %03	21 / %13	35 / %15	17 / %06	26 / %13	27 / % 26
Esnaf	44 / %30	03 / %19	04 / %16	05 / %42	14 / %67	10 / %29	10 / 59	----	----

Yozgat'ta 201 örnekten 44 tanesinde 26 meslek 50 kere geçer, bunların içinde hiç esnaf sınıfından olmaması, cami haziresinin yerel idareci ailesi olan Çapanoğlu aile mezarlığı niteliği taşımasına bağlanabilir.

Şairler: Baha (1865, 1875, 1877, 1898), Baki (1730), Cevher (1848), Cevher (1884, 1902), Efvah (1887), Eşref (1844, 1862), Fahri (19.yy), Feyziya (1752), Güher (1882), Hafız (1808), Hakkıya (1897), Hatif-i Kudsi (1586, 1600), Hatif (1641, 1641), Kami (1905), Kudsi (1822), Levh-i Şeyda (1749), Naili (1908), Nazik (1684), Rasim (1798), Sadi-i Matemzade (1567), Safvet (1848), Saida (1817), Saida (1860), Senih (1862, 1890, 1907), Şakir (1798), Şemsi (1825, 1836,1837), Şems (1916), Şemsi-i Mısri (1931), Şevki (1830), Şeyhiya (1778), Üçler (1893), Vahdeti (19.yy) olmak üzere 43 örnekte (% 3) 32 şair adı belirlenmiştir. Ayrıca kadın Hattat Naime Hanım'ın baş taşı 1858 tarihlidir.

Trabzon'da ise 295 örnekten 39 tanede (% 13) 21 şair (Eren 2011: 640) Adana'da 44 örnekte 7 şair, Erzurum'da 105 örnekte 4 şair adı 5 kere, Giresun'da 373 baş taşında Fethi, Hafız, Şevket diye 3 şairin adı üç, Yozgat'ta 201 mezar taşında 12 şair adı 13 kere geçer.

Lakaplar (Ek 3): 518 erkek adının 1839 kere kullanımında 97 lakap 361 (% 20) kere görülür. Yaygın olanları sırasıyla çelebi 81 (%22), hacı 46 (%13), seyyid 41 (%11), molla 34 (%9) sayı ve orandadır. Çelebi 15-16. Yüzyıllarda, molla ve seyyid 17-19. Yüzyıllarda çoktur. Hacı lakabı ise her dönemde tercih edilmiştir. Akmanoğlu, Cevher, Gaybi, Hafız, Hatif, Kami, Naili, Pir Cünuni gibi şairlerin yanı sıra Baba Paşa, Fenari, Kuşadalı, Saati gibi tanınmış ailelerden kişilerin yalnızca lakabı yazılabilmektedir. Lakapları aile adından ayırmak kolay değildir. Daha çok bir kişiyi nitelediğini düşündüklerimizi buraya aldık. Ancak bu bölüm bütünüyle aile adıyla da birleştirilebilir.

Konya'da 167 örnekten 32 tanesinde (%19) 18 lakap, 221 erkek adı kullanımında 35 kere (%16) tekrarlanmıştır. Adana'da 44 örnekten 7 tanesinde(%16) 4, Erzurum'da 105 örnekte 12 lakap (%11) 15 kere (Bunların 4 şair adı 5 kere geçer), Yozgat'ta 201 mezar taşında 21 tanesinde (%10) 5 tane lakap 23 kere geçer. % 10 - %19 arasındaki oranlar lakapların yaygın olmadığını gösteriyor.

Aile Adı (Çizelge 16 , EK 4)

208 aile adından 35 tanesi (Adanavi, Afyonkarahisari, Aksulu, Arapkiri, Atinavi, Bağdadi, Balıkesri, Beylani, Bosnevi, Burduri, Bursevi, Cumalı, Dağıstani, Debreli, Eğribozi, Erzurumi, Geyveli, Gökderelizade, Hadimi, Halebi, Harputlu, İstanbuli, Karabağı, Karamani, Kastamonevi, Kırımi, Kırşehri, Konevi, Mısırlı, Morevi, Mudenyevi, Niksari, Sincani, Şirvani, Üskübi) kişilerin veya atalarının geldikleri şehirleri göstermektedir.

33 tanesinden de (Anahtarağası, cabizade, cizyedarzade, çadırcıbaşızade, çiçekçizade, çukacızade, eyercizade, Fesçizade, haffafzade, incircizade, kadızade, kapancıgiller, kasapzade, kalaycızade, katırcızade, katipzade, kurubalıkzade, külahi, leblebicizade,

Çizelge 16 - Bütün oranlar baş taşı sayısına göredir

Yer	Bursa	Adana	Erzurum	Giresun	Konya	Trabzon	Turgutlu	Yozgat	Boyabat
Baş Taşı Sayısı	1571	44	105	373	167	232	262	201	104
Aile Adı Olan Baş Taşı	305 / %19	15 / %34	51 / %49	205 / %55	85 / %51	130 / %56	135 / %51	111 / %55	69 / %66
Aile Adı Sayısı	208 / %13	13 / %30	29 / %28	113 / %30	57 / %34	85 / %37	65 / %25	29 / %14	55 / %53
Aile Adı Kullanım Sayısı	350 / %22	15 / %34	43/ %41	208 / %56	104 / %62	134 / %58	136 / %52	118 / %59	69 / %66

mağazalızade, mollazade, müezzinzade, paşazade, palancı efendi, saati, sütçübeyzade, şeyhzade, takunyacızade, vekilharçzade, yağcı, yağlıkçızade, yeniçeriağasızade, yörükağasızade) aileye adını veren kişinin meslek ve görevini öğrenebiliyoruz.

Tek örnekte etnik aidiyet olarak Boşnak olduğu belirtilmiştir.

Çizelge, Bursa'da aile adıyla ilgili bütün oranların düşük olduğunu gösteriyor. Bundan kısaca şehirleşme arttıkça aile adıyla bilinmeye gerek duyulmadığı sonucunu çıkarabiliriz.

Unvanlar (Çizelge 17 - 19)

Tablo, kadınlarda 15-18. Yüzyıllarda hatun, 18. Yüzyıldan başlamak üzere 19. Yüzyıldan itibaren hanım kelimesinin çoğaldığını gösteriyor.

Erkeklerde ise ağa her dönemde varlığını sürdürmekle birlikte yine 18. Yüzyıldan başlayıp 19. Yüzyılda giderek artmak üzere efendi kelimesi yaygınlaşır.

(Unvan yazılı mezar taşları kutularındaki oranlar bunların mezar taşı sayısına oranlarını, üsttekilerin tamamı ise unvan kullanım sayısına göre oranlarını göstermektedir.)

Baş taşlarında unvan kullanımının % 69 - % 86 arasındaki oranları, genelde yaygın olduğunu gösteriyor. Turgutlu'daki düşük oran, 19. Yüzyıl öncesinde daha yalın olan yazı dili geleneğini sürdürdüğü için olabilir.

Türkiye genelinde hanım sözcüğünde oranlar birbirine yakındır. Az olanlarda, Giresun'da kırsalı da içine alan il örneklerine dayandığı, Konya'da aynı şekilde Sille'de barındırdığı, Turgutlu'da ise diğerlerine göre küçük bir merkez olmasına bağlanabilir. Hatun sözcüğünde ise Bursa'da 19. Yüzyıl öncesinde yaygın oluşu, Türkiye genelinde ise Giresun'daki oran fazlalığı, 19. Yüzyıldaki değişimin kırsala yansımadığını düşündürüyor. Bu iki sözcüğün ilk şekli olarak görülebilecek kadın sözcüğü çok azdır. Ancak İstanbul saray geleneğine bağlı taşra yönetici kesiminde cariyelere de kadın denilmesi halk içindeki kullanımın tam anlaşılmasına izin vermiyor. Yozgat merkez bu tür bir etkiyi, Turgutlu ise kırsaldaki halk kullanımını gösteriyor.

Çizelge 17 - Birinci rakamlar tarihi kesin, ikinci rakamlar tarihi kesin olmayanları göstermektedir

Adı	14.yy	15.yy	16.yy	17.yy	18.yy	19.yy	20.yy Osm.	20.yy Cum.	Toplam
Bacı			0 + 1 = 1				1 + 0 = 1		2
Hanım		1 + 0 = 1	1 + 0 = 1		17 + 2 = 19	137 + 16 = 153	63 + 1 = 64	31 + 0= 31	269
Hanımefendi						4 + 0 = 4	1 + 0 = 1		5
Hatun		7 + 3= 10	9 + 6= 15	0 + 1 = 1	20 + 3= 23	7 + 0 = 7	2 + 0 = 2		58
Kadın			1 + 2 = 3		7 + 0 = 7	12 + 2 = 14	1 + 0 = 1		25
Kadın Efendi						1 + 0 = 1			1
Ağa		2 + 0 = 2	1 + 1 = 2	5 + 2 = 7	51 + 4 = 55	76 + 17 = 93	23 + 0 = 23	9 + 0 = 9	191
Bey		13 + 1 = 14	5 + 3 = 8		3 + 0 = 3	23 + 1 = 24	50 + 0 = 50	16 + 0 = 16	115
Beyefendi						3 + 0 = 3			3
Efendi		1 + 1 = 2	5 + 2 = 7	8 + 1 = 9	62 + 5 = 67	260 + 24 = 284	103 + 0 = 103	29 + 0 = 29	501
Mezar Taşı Sayısı	3	159	309	63	244	547	191	55	1571

Çizelge 18 - Unvan yazılı mezar taşları kutularındaki oranlar bunların mezar taşı sayısına oranlarını, üsttekilerin tamamı ise unvan kullanım sayısına göre oranlarını göstermektedir.

Adı	Bursa	Adana	Erzurum	Giresun	Konya	Yozgat	Trabzon	Turgutlu
Bacı	2							
Hanım	269 / %23	13 / %30	27 / %22	32 / %10	11 / %09	68 / %25	24 / %09	09 / %12
Hanımefendi	5	01 / %02	01			01		
Hatun	58 / % 05	02 / %05	02	68 / %20	10 / %08	05 / %02	20 / %08	05 / %07
Kadın	25 / %02			10 / %03	02	11 / %04	01	04 / %05
Kadın Efendi	1							
Ağa	191 / %16	04 / %09	18 / %15	153 / %46	56 / %44	11 / %04	66 / %26	29 / %38
Bey	115 / %10	10 / %24	22 / %18	08 / %02	01	102 / %38	8 % 03	01
Beyefendi	3	01				20 / %07	01	
Efendi	501 / %43	11 / %26	51 / %42	57 / %17	42 / %33	51 / %19	137 / %53	28 / %37
Unvan Kullanım Sayısı	1170	42	121	332	127	269	257	76
Unvan Yazılı Baş Taşı	915 / % 58	31 / % 70	80 / % 76	257 / % 69	96 / %57	173 / %86	178 / %60	58 / % 22
Mezar Taşı Sayısı	1571	44	105	373	167	201	295	263

Çizelge 19

Yer	Bursa	Adana	Erzurum	Giresun	Konya	Trabzon	Turgutlu	Yozgat	Boyabat
Baş Taşı Sayısı	1571	44	105	373	167	232	262	201	104
Hacı Yazılı Baş Taşı Sayısı	349 / %22	14 / % 32	27 / %26	51 / % 14	53 / % 32	89 / % 38	60 / 23	21 / % 10	26 / 25

Erkeklerde genel olarak efendi ağadan yaygındır. Ağa her dönemde görülmekle birlikte efendi 19. Yüzyıldan itibaren çoğalır. Giresun ve Konya'da ağanın efendiden çok olmasını yine yukarıda açıkladığımız nedenlere bağlayabiliriz. Yozgat'ta diğerlerinden farklı olarak bey sözcüğü oran yüksekliği, örneklerin yer aldığı yapının Çapanoğlu ailesinin aile mezarlığı niteliği taşımasındandır. Trabzon'da okunamayan kişi adı sayısı diğerlerine göre biraz fazla olduğu için özellikle unvan yazılı olanların baş taşı sayısına oranı düşük çıkmıştır.

Giresun ve Yozgat'tan sonra en düşük oranın Bursa olması şaşırtıcıdır.

Sonuç

Bursa şehrindeki 1516 Osmanlı ve başlık, gövde, yazı ve bezemeleriyle bu geleneği sürdürdükleri için Cumhuriyet döneminden 55 olmak üzere toplam 1571 yazılı mezar taşı, aile, hastalık, iş, kişi, vakıf, yapı, yerleşim adları bakımından değerlendirilmiştir. Tarihleri 1377 – 1950 yılları arasındadır. 518 erkek adı 1839, 250 kadın adı 466 kere toplamda 2305 kere tekrar edilmiştir. Erkek ve kadınlarda iki ve üç kelimelik ad kullanımı 19. Yüzyılda çoğalmaktadır. Erkeklerde 2 adlılar % 46, kadınlarda % 34 oranındadır. Bursa'nın erkeklerde iki ad kullanımı bakımından beşinci sırada olmasına karşılık kadınlardaki birinciliği, toplum yapısında kadınların ağırlığını ortaya koyuyor. Erkeklerde Mehmet, Mustafa, Ahmet, Ali, İbrahim şeklindeki çok kullanım sırası, küçük değişikliklerle Türkiye geneli ile uyumludur. 518 erkek adında, iki, üç adlılardaki tekrarları çıkardığımızda 351 değişik ad kalmaktadır. Erkeklerde ilk 5 ad tekrarının toplam kullanım içindeki % 26 oranı, belli adlardaki yığılmayı gösteriyor. Ancak karşılaştırılan merkezler içinde Bursa'daki en düşük oran, ad çeşitliliğinin işaretidir. Bursa erkek adlarının % 81'i Arapça, % 4'ü Farsça kökenli, % 3'ü Türkçedir. 250 kadın adından iki adlılardaki tekrarlar çıkarıldığında ise 205 kadın adı kalmaktadır. Şerife, Fatma, Hatice, Ayşe, Emine sıralaması yine Türkiye sıralaması ile uyumludur. Ancak Şerife adı yalnız Bursa'da ilk sıradadır. Hepsi Arapça kökenlidir. 15-16. Yüzyıllardan sonra kadın adlarında açık bir değişim yaşanır. Erkek adlarında olduğu gibi kadın adlarında da Bursa, diğer şehirlere göre çeşitliliğe sahiptir. Erkek ve kadın adları Arapça ağırlıklı olmakla birlikte, Hz. Muhammed'in ailesinden seçilmeleri dikkat çekicidir.

Mezar taşlarındaki 8 vakıf, 15 tarikat, 18 cami, 1 çarşı, 1 fabrika, 1 han, 1 hamam, 1 harp okulu, 1 imaret, 6 medrese, 14 tekke, 10 okul, 1 otel, 6 türbe adı ile diğer şehirlerden daha zengindir. Özellikle tarikat ve tekkeler önemli yer tutar. Meslek belirtilenlerin % 25'nin şeyhlere ait olması bu görüşü destekler.

80 tanesi Türkiye dışından, 94 tanesi Türkiye içinden köy – şehir adı ile Bursa'nın Osmanlı toplumundaki yeri özeldir. Bursa'nın Osmanlı devletinin her bölgesinden insanları barındırdığı anlaşılıyor.

93 örnekte ölüm nedeni yazılmıştır. Bağırsak illeti, boğulma, doğum, intihar, kalp, kara sarılık, sara, şeker, taun(veba), verem olmak üzere 10 tanesinin adı belirtilmiştir. Bursa'da oran % 6'dır. Diğer şehirlerde genelinde % 2 ile % 9 arasında değişir. Aynı şekilde ölüm yaşının yazılması diğer şehirlerde % 1 ile % 10 arasında değişir. Bursa'da % 2,5'tur.

Aile adı belirtilen mezar taşı oranının Bursa'da diğer şehirlerden epeyce düşük olması, Bursa'nın çok göç alan kozmopolit yapısına bağlanabilir.

19. yüzyılda kadınlarda hanım, erkeklerde efendi kelimesi çoğalır.

Kaynakça

ACUN, H., 2005.
Tüm Yönleri İle Çapanoğulları Ve Eserleri.

ÇAKAR, G., 2007.
Bursa Emir Sultan Mezarlığındaki 18. ve 19. Yüzyıl Mezar Taşları. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

ÇAL, H., 2008.
"Ah Minel Mevt Kastamonu Şehrindeki 14-20. Yüzyıl Mezar - Mezar Taşları". Üsküdar'a Kadar Mezar Taşları. 353-373. Yapı Kredi Bankası Yayını.

ÇAL, H., 2013.
"Orta Asya'dan (8-9. YY) Türkiye'ye Mezar Taşlarında Yazılar". V. Uluslararası Türkoloji Kongresi Kültürel Etkileşim Ve Medeniyetler İttifakı 19-20 Nisan 2013, Türkistan. 591-599.

ÇAL, H., 2015.
Boyabat Mezar Taşları. Boyabat Belediyesi Yayını.

ÇAL, H., ve İltar, Gazanfer, 2011.
Giresun İli Osmanlı Mezar Taşları. Giresun Valiliği Yayını.

DAĞLIOĞLU, H. T., 1942.
"Bursa Mezarları (1)", Uludağ Dergisi, 53:23-26.

DEMİRCİ, B., 2012.
Bursa Emir Sultan Haziresinde Yer Alan Mezar Taşlarının Kitabelerinin İncelenmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü El Sanatları Ana Bilim Dalı Geleneksel Türk El Sanatları Eğitimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

EREN, S., 2011.
Trabzon İli Gülbahar Hatun ve Tavanlı Camii Hazireleri İle Küçük İmaret Mezarlığındaki Mezar Taşları. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Doktora Tezi.

GÜLGEN, H., 2009.
Osmanlı Mezar Taşlarının Bursa Ve Civarındaki İlk Örnekleri. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi Ve Sanatları Ana Bilim Dalı Türk İslam Sanatları Tarihi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

GÜVEN, A., 1995.
XV. Yüzyıl Osmanlı Mezar Taşları. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

HANOĞLU, C., 2006.
Erzurum Merkez'de Cami Hazirelerinde Bulunan XVIII.-XIX. YY Mezar Taşları. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

KARA, H. ve DANIŞIK, Şerife, 2005.
Konya Mezarlıkları Ve Mezar Taşları. Konya Meram Belediyesi Yayını.

KARA, M., 2011.
"Mahallelerdeki Dergahlar". Bursa'nın Tarihi Mahalleleri, II, 170-175. Bursa Büyükşehir Belediyesi Yayını.

KARAÇAY, D., 1994.
Bursa'daki 14-15. Yüzyıl Mezar Taşları.

KURT, Y., 1991.

"16. Yüzyılda Çorum Kazasında Kişi Adları". Türk Kültür Tarihi İçerisinde Çorum Sempozyumu Tebliğleri. 57-102.

KURT, Y., 1991.

"Adana Sancağında Kişi Adları". DTCF Araştırmaları Dergisi 15/26:169-252.

KURT, Y., 1993.

"Sivas Sancağında Kişi Adları". OTAM, 4:223-290.

KURT, Y., 1995.

"Çorumlu Kazası Kişi Adları (16. Yüzyıl)". OTAM, 6:211-247.

MERMUTLU, Bedri ve ÖCALAN,Hasan Basri, 2011.

Tarihi Bursa Mezar Taşları I, Bursa Mezar Taşları. Bursa Büyükşehir Belediyesi Yayını.

MERMUTLU, B., 2011.

"Bursa Mahalle Hazireleri:Tahtakale, Nalbantoğlu, Ali Paşa, İbrahempaşa, Hocaalizade, ve Maksem". Bursa'nın Tarihi Mahalleleri, I.124-134. Bursa Büyükşehir Belediyesi Yayını.

METİN, R., 2013.

"XVI. Yüzyılın İkinci Yarısında Bozok Sancağında Kullanılan Erkek Şahıs İsimleri". Kastamonu Eğitim Dergisi, 21/2: 543-560.

NEFES, E., 2002.

Samsun Yöresinde Bulunan Mezar Taşları. Ondokuz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk İslam Sanatları Anabilim Dalı Doktora Tezi.

ÖCALAN, B. Ve Bedri Mermutlu., 2012.

Tarihi Bursa Mezar Taşları II, Emirsultan Mezarlığı. Bursa Büyükşehir Belediyesi Yayını.

ÖCALAN, H. B., 2009.

"Seyyid Usul Dergahı ve Meşayihe Ait Bazı Mezar Taşları". Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 18/2: 267-283.

ÖCALAN, H. B., 2011.

"Gökdere'den Pınarbaşı'na Dergahlar". Bursa'nın Tarihi Mahalleleri, I. 248-258. Bursa Büyükşehir Belediyesi Yayını.

ÖCALAN, H. B. ve S. Sevim ve D. Yavaş., 2013.

Bursa Vakfiyeleri, I. Bursa: Bursa Büyükşehir Belediyesi Yayını.

ÖZKAN, S., 2007.

Geç Dönem Osmanlı Adana Mezar Taşları. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

PEHLEVAN, A., 2008.

1495 Numaralı Şeriyye Sicili Defterine Göre Rize'nin Ekonomik Ve Sosyal Hayatı. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlahiyat Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

PERÇEM, E., 2010.

Bursa Türk İslam Eserleri Müzesindeki XV. Yüzyıla Ait Mezar Taşlarında Bezeme Üslubu. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Geleneksel Türk El Sanatları Ana Sanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

TEK, A., 2007.

Mevlevi Kültürünün Bursa'daki İzleri. Türk Kültürü Edebiyatı Ve Sanatında Mevlana Ve Mevlevilik Bildiriler, 327-359.

Tepekaya, M., 2008.

Osmanlı Dönemi Turgutlu Kitabeleri. Turgutlu Belediyesi Yayını.

YAVAŞ, D., 2011.

"Tahtakale, Maksem, Nalbantoğlu, İbrahimpaşa, Alipaşa, Hocaalizade Mahallelerinde Camii Ve Mescitler". Bursa'nın Tarihi Mahalleleri, I. 68-93. Bursa Büyükşehir Belediyesi Yayını.

EK 1: KİŞİ ADLARI

A= Arapça AF= Arapça-Farsça Aİ= Arapça İbranice F= Farsça T= Türkçe TA= Türkçe-Arapça Tİ= Türkçe-İbranice TF=Türkçe-Farsça İ=İbranice Aİ=Arapça-İbranice İF=İbranice Farsça TAF= Türkçe-Arapça-Farsça KD= Kafkas Dilleri MA=Moğolca-Arapça R=Rumca

-Tablodaki birinci rakamlar tarihi kesin olanları, ikinciler ise tarihlenen örnekleri göstermektedir.

ADI	AD SAYISI	14.yy	15.yy	16.yy	17.yy	18.yy	19.yy	20.yy Osm	20.yy Cum.	Toplam	Dil
Adile	1							1 + 0= 1		1	A
Afife	1				1 + 0= 1					1	A
Afitab	1			1 + 0= 1						1	F
Aliye	1						2 + 0= 2		1 + 0= 1	3	A
Ali Şah Hatun	2					0 + 1= 1				1	AF
Alime	1					1 + 0= 1				1	A
Amine	1			0 + 1= 1				1 + 0= 1		2	A
Asiye	1					1 + 0= 1				1	A
Aşubican	1						1 + 0= 1			1	?
Aynşah	1			1 + 0= 1						1	AF
Ayşe	1		1 + 0= 1	1 + 4= 5		7 + 0= 7	3 + 1= 4	6 + 0= 6		23	A
Ayşe Bedriye	2						1 + 0= 1			1	A
Ayşe Dürri Yekta	3								1 + 0= 1	1	AF
Ayşe İhsan	2								1 + 0= 1	1	A
Ayşe Nigar	2						1 + 0= 1			1	AF
Ayşe Sıdıka	2						4 + 0= 4	4 + 0= 4		8	A
Ayşe Şahsine	2						1 + 0= 1			1	AF
Ayşe Şerife	2							1 + 0= 1		1	A
Azime	1						0 + 1= 1			1	A
Azize	1					1 + 0= 1		1 + 0= 1		2	A
Bacı	1			0 + 1= 1						1	T?
Begesi?	1			0 + 1= 1						1	?
Belkıs	1			1 + 0= 1						1	A
Besime	1						1 + 0= 1			1	A
Beytiye	1		1 + 0= 1				1 + 0= 1			2	A?
Bülbülneva Kalfa	1						1 + 0= 1			1	F
Cemile	1						4 + 0= 4	1 + 0= 1		5	A
Cevriye Hayriye	2						1 + 0= 1			1	A
Cihan	1								1 + 0= 1	1	F
Dervişe	1							1 + 0= 1	1 + 0= 1	2	F
Devlet	1		1 + 0= 1							1	A
Dilber	1			0 + 1= 1			1 + 0= 1			2	F
Dilşad	1								1 + 0= 1	1	F
Ebrudil	1							1 + 0= 1		1	F
Edibe	1						1 + 0= 1			1	A
Emetullah	1						1 + 0= 1	1 + 0= 1		2	A
Emine	1			3 + 0= 3	1 + 0= 1	4 + 0= 4	6 + 0= 6	1 + 0= 1		15	A
Emine Feriha	2								1 + 0= 1	1	A
Emine Münire	2						1 + 0= 1			1	A
Emine Sabire	2						2 + 0= 2			2	A
Enveriye	1							1 + 0= 1		1	A
Esma	1							1 + 0= 1		1	A
Esleme Şah	2		1 + 0= 1							1	TF
Fadıla	1								1 + 0= 1	1	A
Fadime	1					1 + 0= 1				1	A
Fahriye	1			1 + 0= 1						1	A
Fatma	1		2 + 2= 4	4 + 8= 12		4 + 0= 4	6 + 1= 7	4 + 0= 4	2 + 0= 2	33	A
Fatma Adile	2						0 + 1= 1			1	A
Fatma Cevriye	2							1 + 0= 1		1	A
Fatma Gül	2								1 + 0= 1	1	AF
Fatma İltifat	2						1 + 0= 1			1	A
Fatma Hunde	2			1 + 0= 1						1	AF
Fatma Kamile	2						0 + 1= 1			1	A
Fatma Naciye	2						1 + 0= 1			1	A
Fatma Naifa	2						1 + 0= 1			1	AF

ADI	AD SAYISI	14.yy	15.yy	16.yy	17.yy	18.yy	19.yy	20.yy Osm	20.yy Cum.	Toplam	Dil
Fatma Ruşen	2							1 + 0= 1		1	AF
Fatma Suat	2						1 + 0= 1			1	A
Fatma Vehbiye	2					0 + 1= 1				1	A
Fatma Zehra	2						5 + 1= 6	1 + 0= 1		7	A
Fehime	1						1 + 0= 1		1 + 0= 1	2	A
Ferdane	1						1 + 0= 1			1	A
Fethiye	1						1 + 0= 1	1 + 0= 1		2	A
Fevziye	1						1 + 0= 1			1	A
Fikriye	1							1 + 0= 1		1	A
Ganime	1					1 + 0= 1				1	A
Ganiye	1						1 + 0= 1			1	A
Gevher	1			0 + 1= 1						1	F
Gevhercan	1			0 + 1= 1						1	F
Gül Eda	2						1 + 0= 1			1	AF
Habibe	1						3 + 0= 3			3	A
Hacer	1							2 + 0= 2		2	A
Hacıye Havva	2					1 + 0= 1				1	A
Hadiye	1							1 + 0= 1		1	A
Hafize	1					1 + 0= 1	1 + 0= 1			2	A
Hafize Gülizar	2						1 + 0= 1			1	AF
Hafsa	1			0 + 1= 1						1	A
Halide	1								1 + 0= 1	1	A
Halime	1		0 + 1= 1	0 + 1= 1			0 + 1= 1			3	A
Hamdiye	1					1 + 0= 1				1	A
Hamide Afet	2						1 + 0= 1			1	A
Hanım	1		1 + 0= 1							2	T
Hani	1		0 + 1= 1							1	A
Hanife	1						2 + 1= 3			3	A
Hasene Şerife	2						1 + 0= 1		1 + 0= 1	2	A
Hasibe	1						1 + 0= 1		1 + 0= 1	2	A
Hatice	1		3 + 1= 4	2 + 2= 4	0 + 1= 1	7 + 0= 7	10 + 0= 10	5 + 0= 5		31	A
Hatice Binnaz	2							1 + 0= 1		1	TF
Hatice Emetullah	2						1 + 0= 1			1	A
Hatice Meveddet	2			0 + 1= 1						1	A
Hatice Mürşide	2								1 + 0= 1	1	A
Hatice Nesibe	2						1 + 0= 1			1	A
Hatice Nezihe	2							1 + 0= 1		1	A
Hatice Nimetullah	2			0 + 1= 1						1	A
Hatice Refia	2							1 + 0= 1		1	A
Hatice Takiyye	2						1 + 0= 1			1	A
Hatice Tevhide	2						1 + 0= 1			1	A
Hatice Tuti	2						1 + 0= 1			1	AF
Hayriye	1						1 + 0= 1			1	A
Hediye	1						1 + 0= 1			1	A
Hibetullah	1						0 + 1= 1			1	A
Hizaran	1					1 + 0= 1				1	F
Huban	1		1 + 0= 1							1	F
Hundi	1		1 + 1= 2	1 + 0= 1						3	F
Hürmüz	1						1 + 0= 1			1	F
Hüsniye	1					3 + 0= 3		1 + 0= 1		4	A
İklime	1		1 + 0= 1							1	A
İlaldı	1		0 + 1= 1							1	T
İltifat	1						1 + 0= 1			1	A
İmare	1						1 + 0= 1			1	A
Kadriye	1								1 + 0= 1	1	A
Kafiye Tuti	2					1 + 0= 1				1	A
Kemerhan	1			1 + 0= 1						1	TF
Lütfiye	1							2 + 0= 2		2	A
Mahbube	1			0 + 1= 1						1	A
Mahidevran	1			0 + 1= 1				1 + 0= 1		2	AF

ADI	AD SAYISI	14.yy	15.yy	16.yy	17.yy	18.yy	19.yy	20.yy Osm	20.yy Cum.	Toplam	Dil
Mahinev	1							1 + 0= 1		1	AF
Mahtume	1			0 + 1= 1						1	A
Makbule	1					1 + 0= 1				1	A
Mecma	1				1 + 0= 1					1	A
Melek	1		1 + 0= 1				1 + 0= 1	1 + 0= 1		3	A
Melek Mihriye	2							1 + 0= 1		1	AF
Melek Sermest	2							1 + 0= 1		1	AF
Meliha Şevket	2							1 + 0= 1		1	A
Merdiye	1							1 + 0= 1		1	F
Mevhibe	1						0 + 1= 1			1	A
Mihriban	1			1 + 0= 1						1	F
Mihriye	1							1 + 0= 1		1	F
Miyase	1							1 + 0= 1	1 + 0= 1	2	F
Monla	1						1 + 0= 1			1	A
Mualla	1								1 + 0= 1	1	A
Muazzez	1							1 + 0= 1		1	A
Muhterem	1			0 + 1= 1				1 + 0= 1		2	A
Mümine	1			0 + 1= 1						1	A
Münevver	1					1 + 0= 1		1 + 0= 1		2	A
Münire	1						1 + 0= 1			1	A
Naciye	1							1 + 0= 1		1	A
Nadide	1						1 + 0= 1			1	F
Naime	1						2 + 0= 2			2	A
Naile	1					2 + 0= 2	0 + 1= 1			3	A
Nakiye	1						1 + 0= 1			1	A
Nazende	1							1 + 0= 1		1	F
Nazife	1						1 + 0= 1			1	A
Necat	1						0 + 1= 1			1	A
Necibe	1						1 + 0= 1			1	A
Nedime	1						1 + 0= 1			1	A
Nefise	1		0 + 1= 1	0 + 2= 2		2 + 0= 2		1 + 0= 1		6	A
Nesibe	1						1 + 0= 1	1 + 0= 1		2	A
Neşvane Tuti	2						0 + 1= 1			1	F
Neyyire	1						1 + 0= 1			1	A
Penbe	1						1 + 0= 1			1	F
Perver	1							1 + 0= 1		1	F
Rabia	1			1 + 0= 1			1 + 0= 1		1 + 0= 1	3	A
Ragibe	1					1 + 0= 1				1	A
Rahime	1		0 + 1= 1							1	A
Rahmeti	1			0 + 1= 1						1	A
Refia	1					1 + 0= 1				1	A
Remzişinas	1						1 + 0= 1			1	AF
Remziye	1							1 + 0= 1		1	A
Rukiye	1				1 + 0= 1	1 + 0= 1	1 + 1= 2		1 + 0= 1	5	A
Sacide Zehra	2							1 + 0= 1		1	A
Safiye	1			1 + 0= 1				1 + 0= 1	1 + 0= 1	3	A
Saide	1						2 + 0= 2			2	A
Saliha	1			0 + 1= 1		1 + 0= 1				2	A
Saniye	1						1 + 0= 1			1	A
Sare	1					2 + 0= 2				2	A
Satı	1						0 + 1= 1			1	T
Seher	1							0 + 1= 1		1	A
Selime	1							1 + 0= 1		1	A
Seniha	1							1 + 0= 1		1	A
Seniye	1								1 + 0= 1	1	A
Sıdıka	1							1 + 0= 1		1	A
Sıdıka Vefiye	2							1 + 0= 1		1	A
Sitti Şah	2		0 + 1= 1							1	AF
Şah Huban	2			0 + 1= 1						1	F
Şahsene	1								1 + 0= 1	1	F

ADI	AD SAYISI	14.yy	15.yy	16.yy	17.yy	18.yy	19.yy	20.yy Osm	20.yy Cum.	Toplam	Dil
Şaziye	1							2 + 0= 2		2	F
Şefika	1						1 + 1= 2			2	A
Şehide	1						1 + 0= 1			1	A
Şems-i Cihan	1						1 + 0= 1			1	F
Şemsa	1			1 + 1= 2						2	F
Şerife	1						0 + 2= 2			2	A
Şerife Atiye	2						1 + 0= 1			1	A
Şerife Ayşe	2						1 + 0= 1			1	A
Şerife Ayşe Edibe	3						1 + 0= 1			1	A
Şerife Ayşe Sıdıka	3						1 + 0= 1			1	A
Şerife Azime	2						1 + 0= 1			1	A
Şerife Bedriye	2						1 + 0= 1			1	A
Şerife Cemile	2						1 + 0= 1			1	A
Şerife Edibe	2					1 + 0= 1	1 + 1= 2			3	A
Şerife Emetullah	2						2 + 0= 2			2	A
Şerife Emine	2					1 + 0= 1	3 + 0= 3			4	A
Şerife Fatma	2					2 + 0= 2	2 + 0= 2			4	A
Şerife Fatma Suat	3						1 + 0= 1			1	A
Şerife Habibe	2						1 + 0= 1			1	A
Şerife Hafıze	2						1 + 0= 1			1	A
Şerife Hasibe	2					0 + 1= 1				1	A
Şerife hatice	2					2 + 0= 2	4 + 0= 4			6	A
Şerife Hatice Fevziye	3						2 + 0= 2			2	A
Şerife Huriye	2						2 + 0= 2			2	A
Şerife Hüsniye	2					1 + 0= 1	1 + 0= 1	0 + 1= 1		3	A
Şerife İhsan	2					1 + 0= 1				1	A
Şerife Lebibe	2						1 + 0= 1			1	A
Şerife Mediha	2						1 + 0= 1			1	A
Şerife Muhsine	2						1 + 0= 1			1	A
Şerife Munise	2					1 + 0= 1				1	A
Şerife Münevver	2						0 + 1= 1			1	A
Şerife Naile	2					1 + 0= 1	1 + 0= 1			2	A
Şerife Necibe	2						1 + 0= 1			1	A
Şerife Nefise	2						1 + 0= 1			1	A
Şerife Nefiyye	2						1 + 0= 1			1	A
Şerife safiye	2					1 + 0= 1				1	A
Şerife Saide	2						3 + 0= 3			3	A
Şerife Saliha	2						1 + 0= 1			1	A
Şerife Selime	2					1 + 0= 1	1 + 0= 1			2	A
Şerife Şakire	2						1 + 0= 1			1	A
Şerife Rabia	2						0 + 1= 1			1	A
Şerife Rukiye	2					1 + 0= 1	2 + 0= 2			3	A
Şerife Tayyibe	2					1 + 0= 1				1	A
Şerife Ümmü Gülsüm	3						1 + 0= 1			1	A
Şerife Zahide	2						0 + 1= 1			1	A
Şerife Zeyni	2						1 + 0= 1			1	A
Şerife Ziba	2						1 + 0= 1			1	AF
Tabibe	1						1 + 0= 1			1	A
Selime	1							1 + 0= 1		1	A
Tahire	1						2 + 0= 2	1 + 0= 1		3	A
Tarbule	1			0 + 1= 1						1	KD
Tarzınev	1							1 + 0= 1		1	A
Ulviye	1								1 + 0= 1	1	A
Üftade	1							1 + 0= 1		1	F
Ümmü	1						1 + 0= 1			1	A
Şerife Ümmü Gülsüm Naime	4						1 + 0= 1			1	A
Ümmü Gülsüm	2		0 + 1= 1	1 + 1= 2			2 + 0= 2	1 + 0= 1		6	A
Ümmühan	1			2 + 0= 2						2	TA

ADI	AD SAYISI	14.yy	15.yy	16.yy	17.yy	18.yy	19.yy	20.yy Osm	20.yy Cum.	Toplam	Dil
Ümmühan nevra	2						1 + 0= 1			1	TAF
Vahide	1					1 + 0= 1				1	A
Vasfiye	1							1 + 0= 1		1	A
Vehbiye	1						1 + 0= 1			1	A
Veliye	1						1 + 0= 1	1 + 0= 1		2	A
Vesile Reşide	2						1 + 0= 1			1	A
Zahide	1			0 + 1= 1		1 + 0= 1				2	A
Zehra	1								2 + 0= 2	2	A
Zekiye	1			1 + 0= 1			1 + 0= 1	2 + 0= 2		4	A
Zeliha	1		1 + 0= 1							1	A
Zeynep	1		0 + 1= 1	2 + 1= 3		2 + 0= 2	1 + 0= 1	1 + 0= 1		8	A
Zeynep Fahrünnisa	2						1 + 0= 1			1	A
Zeynep Pembe	2						1 + 0= 1			1	AF
Zeyni	1					0 + 1= 1				1	A
Ziba	1							2 + 0= 2		2	F
Zineti	1						1 + 0= 1		1 + 0= 1	2	A
Zübeyde	1								1 + 0= 1	1	A
Züleyha	1					1 + 0= 1		1 + 1= 2		3	A
			15+12=27	27+38=65	4+1=5	67+4=70	168+17=185	85	29	466	

ERKEK ADLARI

ADI	AD SAYISI	14.yy	15.yy	16.yy	17.yy	18.yy	19.yy	20.yy Osm	20.yy Cum.	Toplam	Dil
Abdi	1			1 + 2= 3	1 + 1= 2	3 + 0= 3	2+ 0= 2		1 + 0= 1	11	A
Abdullah	1		2 + 2= 4	7 + 6= 13	3 + 1= 4	4 + 2= 6	10 + 2= 12	2 + 0= 2		41	A
Abdullah Mahir	2						1 + 0= 1			1	A
Abdullah Nevi	2						1 + 0= 1			1	A
Abdurrahim	1				1 + 0= 1	1 + 0= 1	1 + 0= 1	1 + 0= 1		4	A
Abdurrahim Rahmi	2						1 + 0= 1			1	A
Abdurrahman	1		1 + 0= 1	1 + 1= 2		5 + 0= 5	3 + 0= 3	2 + 0= 2		13	A
Abdülaziz	1					1 + 0= 1	2 + 1= 3		1 + 0= 1	5	A
Abdülaziz Mehmet	2						1 + 0= 1			1	A
Abdülbaki	1					1 + 0= 1	1 + 0= 1			2	A
Abdülcelil	1					1 + 0= 1				1	A
Abdülhadi	1					3 + 0= 3	1 + 1= 2			5	A
Abdülhalim	1					1 + 0= 1				1	A
Abdülhalim Reşit	2							1 + 0= 1		1	A
Abdülhamit	1						1 + 0= 1	2 + 0= 2		3	A
Abdülhayy	1			0 + 2= 2						2	A
Abdülkadir	1		1 + 0= 1	2 + 0= 2			2 + 1= 3	1 + 0= 1		7	A
Abdülkayyum	1							1 + 0= 1		1	A
Abdülkerim	1				1 + 0= 1					1	A
Abdülkerim Ruhi	2							1 + 0= 1		1	A
Abdüllatif	1				0 + 1= 1	1 + 0= 1	1 + 0= 1			3	A
Abdi	1			1 + 2= 3	1 + 1= 2	3 + 0= 3	2+ 0= 2		1 + 0= 1	11	A
Abdullah	1		2 + 2= 4	7 + 6= 13	3 + 1= 4	4 + 2= 6	10 + 2= 12	2 + 0= 2		41	A
Abdülmümin	1		0 + 1= 1	0 + 1= 1						2	A
Abdülvahap	1		1 + 0= 1							1	A
Abdülvahid	1							1 + 0= 1		1	A
Abdüssamet	1			1 + 0= 1						1	A
Abdüssettar	1							2 + 0= 2		2	A
Adil	1		1 + 0= 1						1 + 0= 1	2	A
Agah	1						1 + 0= 1	1 + 0= 1		2	F
Agobegko Talustan	2							1 + 0= 1		1	KD
Ahi	1	1+0= 1	1 + 0= 1	1 + 0= 1						3	A
Ahmet	1		5 + 5= 10	3 + 9= 12	5 + 0= 5	13 + 2= 15	30 + 12= 42	8 + 0= 8	2 + 0= 2	94	A
Ahmet Agah	2						1 + 0= 1			1	AF

ADI	AD SAYISI	14.yy	15.yy	16.yy	17.yy	18.yy	19.yy	20.yy Osm	20.yy Cum.	Toplam	Dil
Ahmet Ali	2							1 + 0= 1		1	A
Ahmet Arslan	2								2 + 0= 2	2	TA
Ahmet Aziz	2							2 + 0= 2		2	A
Ahmet Bahaeddin	2					1 + 0= 1	2 + 2= 4			5	A
Ahmet Besim	2							1 + 0= 1		1	A
Ahmet Cemal	2							1 + 0= 1	1 + 0= 1	2	A
Ahmet Cevdet	2						1 + 0= 1			1	A
Ahmet Cünuni	2						1 + 0= 1			1	A
Ahmet Enis	2						0 + 1= 1			1	A
Ahmet Faik	2						1 + 0= 1	1 + 0= 1		2	A
Ahmet Ferit	2						1 + 0= 1	1 + 0= 1		2	A
Ahmet Galip	2						1 + 0= 1			1	A
Ahmet Hamdi	2							3 + 0= 3		3	A
Ahmet Hamit	2						1 + 0= 1			1	A
Ahmet Hasip	2						1 + 0= 1			1	A
Ahmet Kamil	2						1 + 0= 1			1	A
Ahmet Kebir	2			1 + 0= 1						1	A
Ahmet Mithat	2								1 + 0= 1	1	A
Ahmet Mümtaz	2							1 + 0= 1		1	A
Ahmet Mürsel Münir	3						1 + 0= 1			1	A
Ahmet Naili	2						1 + 0= 1			1	A
Ahmet Nazif	2						1 + 1= 2			2	A
Ahmet Necat	2						1 + 0= 1			1	A
Ahmet Raşit	2						2 + 0= 2			2	A
Ahmet Rüşdi	2							1 + 0= 1		1	A
Ahmet Sabit	2						1 + 0= 1			1	A
Ahmet Siret	2						1 + 0= 1			1	A
Ahmet Şemsettin	2						1 + 0= 1			1	AF
Ahmet Şükrü	2						1 + 0= 1			1	A
Ahmet Tevfik	2						1 + 0= 1	1 + 0= 1		2	A
Ahmet Yekta	2						1 + 0= 1			1	AF
Ahmet Zeki	2						1 + 0= 1			1	A
Akif	1						3 + 0= 3	1 + 0= 1		4	A
Alaaddin	1		3 + 0= 3	1 + 0= 1		1 + 0= 1				5	A
Ali	1		7 + 5= 12	6 + 10=16	0 + 3= 3	11 + 2= 13	24 + 4=28	11+0= 11	1 + 0= 1	84	A
Ali Faik	2							1 + 0= 1		1	A
Ali Fehim	2						1 + 0= 1			1	A
Ali Fevzi	2							1 + 0= 1		1	A
Ali Kuzu	2						1 + 0= 1			1	TA
Ali Rıfkı	2						1 + 0= 1			1	A
Ali Rıza	2						3 + 0= 3	4 + 0= 4		7	A
Ali Ruhi	2								1 + 0= 1	1	A
Ali Sırrı	2						1 + 0= 1			1	A
Abdi	1			1 + 2= 3	1 + 1= 2	3 + 0= 3	2+ 0= 2		1 + 0= 1	11	A
Ali Şefik	2						1 + 0= 1			1	A
Ali Şevket	2						1 + 0= 1			1	A
Ali Vasfi	2							1 + 0= 1		1	A
Arapşah	2		2 + 1= 3							3	AF
Arif	1						2 + 2= 4	1 + 0= 1		5	A
Arslan	1		1 + 0= 1					2 + 0= 2		3	T
Asım	1						1 + 0= 1			1	A
Ata	1						2 + 0= 2			2	T
Ataullah	1			1 + 0= 1						1	A
Ayas	1			0 + 1= 1						1	A
Azep	1		1 + 0= 1							1	A
Aziz	1					1 + 0= 1				1	A
Azmi	1							1 + 0= 1		1	A
Baha	1						4 + 0= 4			4	A
Bahaeddin	1		1 + 0= 1				4 + 0= 4	1 + 0= 1		6	A

ADI	AD SAYISI	14.yy	15.yy	16.yy	17.yy	18.yy	19.yy	20.yy Osm	20.yy Cum.	Toplam	Dil
Baki (şair)	1					2 + 0= 2				2	A
Bali	1		1 + 1= 2	1 + 3= 4						6	F
Bayezid	1	1+ 0= 1	2 + 0= 2	1 + 0= 1			0 + 1= 1			5	A
Bedreddin	1		1 + 0= 1	2 + 0= 2						3	A
Bedri	1					1 + 0= 1				1	A
Behçet	1						1 + 0= 1			1	A
Bekir	1			2 + 1= 3				5 + 0= 5		8	A
Bekir Necati	2							1 + 0= 1		1	A
Cafer	1			3 + 1= 4	2 + 0= 2					6	A
Cafer Sadık	2						1 + 0= 1			1	A
Canip	1								1 + 0= 1	1	A
Cavit	1							1 + 0= 1		1	F
Celal	1							1 + 0= 1		1	A
Cemal	2						1 + 0= 1			1	A
Cemal Zeki	2						1 + 0= 1			1	A
Cemil	1						2 + 0= 2			2	A
Çelebi Sultan Mehmet	1					3 + 0= 3				3	T
Çırağ	1		1 + 0= 1							1	F
Davut	1			0 + 1= 1			0 + 1= 1			2	İ
Derviş	1		1 + 0= 1	0 + 1= 1	1 + 0= 1		8 + 1= 9	3 + 0= 3		15	F
Derviş Ahmet	2						1 + 0= 1			1	AF
Derviş Hüseyin	2						1 + 0= 1			1	AF
Derviş Mehmet	2		0 + 3= 3							3	AF
Derviş Mustafa	2						1 + 0= 1			1	AF
Derviş Ömer	2					1 + 0= 1				1	AF
Divan	1		0 + 2= 2							2	A
Dursun	1		1 + 0= 1							1	T
Ebros	1								1 + 0= 1	1	F?
Ebubekir	1		1 + 0= 1							1	A
Elvan	1		1 + 0= 1							1	A
Emin	1					4 + 0= 4	15 + 0= 15	1 + 0= 1		20	A
Emir	1		1 + 0= 1							1	A
Emir Mehmet	2					1 + 0= 1				1	A
Emir Salih	2							1 + 0= 1		1	A
Emir Seyyit Mehmet	3			0 + 1= 1						1	A
Emir sultan	2		1 + 0= 1		1 + 0= 1		2 + 0= 2			4	A
Emri	1							1 + 0= 1		1	A
Enver	1							1 + 0= 1		1	A
Ertuğrul	1	1+ 0= 1								1	T
Esat	1						1 + 0= 1			1	A
Eşref	1						5 + 0= 5			5	A
Ethem	1						2 + 0= 2			2	A
Eyice	1			1 + 0= 1						1	T
Eyüp	1					4 + 0= 4	3 + 0= 3			7	A
Fahrettin	1		0 + 1= 1							1	A
Faik	1							1 + 0= 1	1 + 0= 1	2	A
Fazlullah	1				0 + 1= 1					1	A
Ferhat	1			1 + 1= 2						2	A
Fethullah	1			1 + 0= 1						1	A
Fevzi	1							2 + 0= 2		2	A
Feyzullah	1					1 + 0= 1	4 + 0= 4			5	A
Filiboz	1		1 + 0= 1							1	
Galip	1						1 + 0= 1			1	A
Gani	1		0 + 1= 1							1	A
Güher	1						1 + 0= 1			1	F
Habip	1					1 + 0= 1				1	A
Hacı Bey	1		1 + 0= 1				1 + 0= 1			2	TA
Hafız	1						0 + 1= 1			1	A
Hakkı	1					1 + 0= 1	1 + 0= 1	2 + 0= 2		4	A

ADI	AD SAYISI	14.yy	15.yy	16.yy	17.yy	18.yy	19.yy	20.yy Osm	20.yy Cum.	Toplam	Dil
Halet	1						1 + 0= 1			1	A
Halil	1		0 + 1= 1	1 + 1= 2		7 + 2= 9	8 + 0= 8	4 + 0= 4	2 + 0= 2	26	A
Halil Rıfat	2						3 + 0= 3			3	A
Halil Hayri	2							1 + 0= 1		1	A
Halil İbrahim	2							1 + 0= 1		1	Aİ
Halil Nuri	2						1 + 0= 1			1	A
Halil Şükrü	2						1 + 0= 1			1	A
Halit	1								1 + 0= 1	1	A
Hamdi	1						1 + 0= 1	2 + 0= 2		3	A
Hamdullah	1						1 + 0= 1			1	A
Hami	1						1 + 0= 1			1	A
Hamit	1						1 + 0= 1	1 + 0= 1	1 + 0= 1	3	A
Hamza	1		2 + 0= 2	0 + 1= 1	1 + 0= 1		1 + 0= 1	2 + 0= 2		7	A
Harik?	1					1 + 0= 1				1	A
Hasan	1	1 +0= 1	3 + 3= 6	4 + 3= 7	0 + 1= 1	1 + 0= 1	8 + 2=10	6 + 0= 6	2 + 0= 2	34	A
Hasan Fehmi	2								1 + 0= 1	1	A
Hasan Sadredddin	2							1 + 0= 1		1	A
Hasan Tahsin	2						2 + 0= 2			2	A
Hasan Ükkaşe	2						1 + 0= 1			1	A
Hasan Ziver	2						1 + 0= 1			1	AF
Haşim	1						1 + 0= 1			1	A
Haydar	1						1 + 0= 1	2 + 0= 2		3	A
Hayrettin	1		1 + 0= 1			0 + 1= 1				2	A
Hayrullah	1						1 + 0= 1			1	A
Hayrullah Nedim	2						1 + 0= 1			1	A
Hemdem	1					0 + 1= 1				1	F
Hıdır Şah	2		1 + 3= 4							4	AF
Hızır	1		0 + 2= 2		0 + 1= 1					3	A
Hikmeti	1					1 + 0= 1				1	A
Hilmi	1								1 + 0= 1	1	A
Hoşkadem	1		3 + 0= 3							3	AF
Hurşit	1						0 + 1= 1	1 + 0= 1		2	F
Hurşit Ahmet	2						1 + 0= 1			1	AF
Hüdai Mahmut	2			1 + 0= 1						1	AF
Hüsamettin	1			1 + 1= 2		0 + 1= 1	2 + 0= 2			5	A
Hüseyin	1		4 + 2= 6	2 + 1= 3		3 + 1= 4	11 + 1= 12	5 + 0= 5		30	A
Hüseyin Fehmi	2						1 + 0= 1			1	A
Hüseyin Galip	2						1 + 0= 1			1	A
Hüseyin Hüsnü	2						1 + 0= 1			1	A
Hüseyin İsmet	2						1 + 0= 1			1	A
Hüseyin Kazım	2					1 + 0= 1				1	A
Hüseyin Nuri	2							1 + 0= 1		1	A
Hüseyin Şerafettin	2							1 + 0= 1		1	A
Hüsmen	1							1 + 0= 1		1	T
Hüsrev	1						1 + 0= 1			1	F
İbrahim	1		3 + 2= 5	3 + 3= 6	5 + 0= 5	11 + 0= 11	22 + 1= 23	2 + 0= 2	1 + 0= 1	53	İ
İbrahim Bayram	2					1 + 0= 1				1	Tİ
İbrahim Edhem	2						3 + 0= 3			3	Aİ
İbrahim Hakkı	2						2 + 0= 2	3 + 0= 3		5	A
İbrahim Mazhar	2							1 + 0= 1		1	A
İbrahim Naci	2							1 + 0= 1		1	A
İbrahim Yahya	2				1 + 0= 1					1	İ
İlyas	1		0 + 1= 1	1 + 1= 2						3	İ
İmadeddin	1						1 + 0= 1	1 + 0= 1		2	A
İsa	1					1 + 0= 1				1	İ
İsfendiyar	1			1 + 0= 1		0 + 1= 1				2	F
İshak	1					1 + 0= 1	1 + 1= 2			3	İ
İslam	1							2 + 0= 2		2	A
İsmail	1		1 + 0= 1	1 + 1= 2	3 + 1= 4	7 + 1= 8	12 + 2= 14	6 + 0= 6	2 + 0= 2	37	İ

ADI	AD SAYISI	14.yy	15.yy	16.yy	17.yy	18.yy	19.yy	20.yy Osm	20.yy Cum.	Toplam	Dil
İsmail Hakkı	2					2 + 0= 2	1 + 0= 1	1 + 0= 1	1 + 0= 1	5	Aİ
İsmail Hakkı Hafi	3							1 + 0= 1		1	Aİ
İsmail Sezai	2							1 + 0= 1		1	İF
İsmail Vassaf	2						1 + 0= 1			1	Aİ
İvaz	1		4 + 3= 7	1 + 3= 4		1 + 0= 1				12	A
İzzet	1						5 + 1= 6			6	A
İzzet Giray Sultan	2						1 + 0= 1			1	MA
İzzettin	1		1 + 0= 1				1 + 0= 1			2	A
Kadri	1						1 + 0= 1	1 + 0= 1		2	A
Kamil	1						1 + 0= 1	1 + 0= 1		2	A
Kamil İbrahim	2						1 + 0= 1			1	Aİ
Kasım	1		2 + 0= 2	1 + 0= 1	1 + 0= 1					4	A
Kayağan	1		1 + 0= 1							1	T
Kazım Azamet	2							1 + 0= 1		1	A
Kemal	1			0 + 1= 1						1	A
Kemalettin	1					1 + 0= 1				1	A
Keyvan	1			1 + 0= 1						1	F
Kişim(Kasım?)	1			1 + 0= 1						1	A?
Lami	1			2 + 0= 2						2	A
Latif	1							1 + 0= 1		1	A
Lütfi	1		1 + 0= 1					1 + 0= 1		2	A
Lütfullah	1					3 + 0= 3	2 + 0= 2	1 + 0= 1		6	A
Mahir	1						1 + 0= 1			1	A
Mahmut	1		6 + 5= 11	8 + 10= 18	5 + 1= 6	4 + 3= 7	4 + 2= 6			48	A
Mahmut Kemalettin	2						1 + 0= 1			1	A
Malik	1		1 + 0= 1							1	A
Mecdeddin	1		1 + 0= 1							1	A
Mehmet	1	1 +0= 1	8+ 10=19	26+ 23=49	7 + 6=13	11 + 5= 16	28 + 2= 30	19+0 = 19	4	151	A
Mehmet Adil	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Ali	2					1 + 0= 1		1 + 0= 1		2	A
Mehmet Amir	2					1 + 0= 1				1	A
Mehmet Arif	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Asaf	2						1 + 0= 1	1 + 0= 1		2	A
Mehmet Asım	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Atıf	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Bahaeddin	2					1 + 0= 1				1	A
Mehmet Bedrettin	2					1 + 0= 1				1	A
Mehmet Derviş	2						3 + 0= 3	1 + 0= 1		4	Aİ
Mehmet Emin	2					6 + 0= 6	15 + 1= 16	1 + 0= 1		23	A
Mehmet Esat	2					2 + 0= 2	1 + 0= 1			3	A
Mehmet Fahrettin	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Fehmi	2							1 + 0= 1		1	A
Mehmet Fevzi	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Fuat	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Galip	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Gazali	2					1 + 0= 1				1	A
Mehmet Haki Dede	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Haşim	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Hayrullah	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Hikmet	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Hilmi	2						1 + 0= 1		1 + 0= 1	2	A
Mehmet Hulusi	2								1 + 0= 1	1	A
Mehmet Hüsrev	2		1 + 0= 1							1	Aİ
Mehmet İsmet	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet İzzet	2						2 + 0= 2	1 + 0= 1		3	A
Mehmet Kadri	2						1 + 0= 1	1 + 0= 1		2	A
Mehmet Kamil	2						3 + 0= 3			3	A
Mehmet Medet	2							1 + 0= 1		1	A

ADI	AD SAYISI	14.yy	15.yy	16.yy	17.yy	18.yy	19.yy	20.yy Osm	20.yy Cum.	Toplam	Dil
Mehmet Melih	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Mirat	2							1 + 0= 1		1	A
Mehmet Muhtar	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Muhyiddin	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Murat	2					1 + 0= 1				1	A
Mehmet Münip	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Münir	2							1 + 0= 1		1	A
Mehmet Nasuh	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Nazif	2						2 + 0= 2			2	A
Mehmet Necip	2					1 + 0= 1		1 + 0= 1		2	A
Mehmet Neşet	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Niyazi Mısri	2						0 + 1= 1			1	A
Mehmet Nur	2							1 + 0= 1		1	A
Mehmet Nuri	2						1 + 0= 1	3 + 0= 3		4	A
Mehmet Nurullah	2						0 + 1= 1			1	A
Mehmet Raif	2						0 + 1= 1			1	A
Mehmet Rakım	2						1 + 1= 2			2	A
Mehmet Rasih	2						2 + 0= 2			2	A
Mehmet Raşit	2					1 + 0= 1	7 + 0= 7			8	A
Mehmet Refi	2					1 + 0= 1	3 + 1= 4	2 + 0= 2		7	A
Mehmet Reşit	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Rıfat	2						2 + 0= 2			2	A
Mehmet Rıza	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Sadık	2					1 + 0= 1	4 + 0= 4			5	A
Mehmet Sadullah	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Safiyüddin	2						3 + 0= 3			3	A
Mehmet Sait	2					1 + 0= 1	6 + 0= 6	2 + 0= 2		9	A
Mehmet Salih	2					1 + 0= 1	3 + 0= 3			4	A
Mehmet Sami	2							1 + 0= 1		1	A
Mehmet Selahattin	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Şah	2		2 + 0= 2			1 + 0= 1				3	Aİ
Mehmet Şakir	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Şemsettin	2						1 + 0= 1			1	Aİ
Mehmet Şerefeddin	2					0 + 1= 1	2 + 0= 2			3	A
Mehmet Şerif	2					1 + 0= 1	1 + 0= 1			2	A
Mehmet Şevki	2						3 + 0= 3	1 + 0= 1		4	A
Mehmet Şevki Aşki	3							1 + 0= 1		1	A
Mehmet Şükrullah	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Şükrü	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Tahir	2						1 + 0= 1	1 + 0= 1		2	A
Mehmet Talip	2					1 + 0= 1				1	A
Mehmet Tayip	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Tevfik	2							3 + 0= 3		3	A
Mehmet Vasıf	2						1 + 0= 1			1	A
Mehmet Veyis	2					1 + 0= 1				1	A
Mehmet Zeki	2								1 + 0= 1	1	A
Mehmet Zihni	2								1 + 0= 1	1	A
Mehmet Ziver	2								1 + 0= 1	1	Aİ
Mehmet Ziya	2							1 + 0= 1		1	A
Memduh	1							2 + 0= 2		2	A
Memiş	1					1 + 0= 1				1	T
Meserret	1			1 + 0= 1						1	A
Mevlüt	1						0 + 1= 1			1	A
Mir	1			0 + 2= 2						2	A
Mir Ahmet	2						1 + 0= 1			1	A
Mir Galip	2						2 + 0= 2			2	A
Mir Mehmet	2		1 + 0= 1							1	A

ADI	AD SAYISI	14.yy	15.yy	16.yy	17.yy	18.yy	19.yy	20.yy Osm	20.yy Cum.	Toplam	Dil
Mir Mustafa	2						1 + 0= 1			1	A
Mir Osman	2							1 + 0= 1		1	A
Mir Şevket	2						1 + 0= 1			1	A
Muharrem	1				2 + 0= 2		1 + 0= 1			3	A
Muhlis	1							1 + 0= 1		1	A
Muhtar	1							1 + 0= 1		1	A
Muhyi	1						1 + 0= 1			1	A
Muhyiddin	1		1 + 0= 1	1 + 1= 2			1 + 0= 1			4	A
Mukbil	1					1 + 0= 1				1	A
Murat	1		1 + 1= 2			1 + 0= 1	4 + 0= 4	1 + 0= 1		8	A
Murtaza	1						2 + 0= 2			2	A
Musa	1		1 + 0= 1	1 + 1= 2			2 + 0= 2			5	İ
Musami	1		1 + 0= 1							1	A
Muslihiddin	1		0 + 1= 1	2 + 0= 2	1 + 0= 1	1 + 0= 1				5	A
Muslu	1				0 + 1= 1	1 + 0= 1				2	A?
Mustafa	1		3 + 3= 6	14 + 8= 22	3 + 1= 4	17 + 2= 19	25 + 3= 28	12 +1= 13	7 + 0= 7	99	A
Mustafa Agah	2						1 + 0= 1			1	A
Mustafa Arif	2						1 + 0= 1			1	A
Mustafa Dafi	2						1 + 0= 1			1	A
Mustafa Galip	2						1 + 0= 1			1	A
Mustafa Hafız	2						1 + 0= 1			1	A
Mustafa Hayali	2						1 + 0= 1			1	A
Mustafa Haydar	2						1 + 0= 1			1	A
Mustafa hayri	2						1 + 0= 1			1	A
Mustafa Kazım	2						1 + 0= 1			1	A
Mustafa Lütfullah	2							2 + 0= 2		2	A
Mustafa Muhlis	2						1 + 0= 1			1	A
Mustafa Muhtar	2						1 + 0= 1			1	A
Mustafa Nazmi	2						0 + 1= 1			1	A
Mustafa Necip	2						1 + 0= 1			1	A
Mustafa Nuri	2						2 + 0= 2	1 + 0= 1		3	A
Mustafa Rakım	2						1 + 0= 1	1 + 0= 1		2	A
Mustafa Raşit	2						1 + 0= 1			1	A
Mustafa Rıza	2						3 + 0= 3	1 + 0= 1		4	A
Mustafa Ruhi	2						1 + 0= 1	1 + 0= 1		2	A
Mustafa Rüştü	2						1 + 0= 1			1	A
Mustafa Tıfli	2							1 + 0= 1		1	A
Mustafa Vahyi	2						1 + 0= 1	1 + 0= 1		2	A
Muzaffer	1							2 + 0= 2		2	A
Muzaffer Mehmet	2						0 + 1= 1			1	A
Mümin	1								1 + 0= 1	1	A
Münip	1							1 + 0= 1	2 + 0= 2	3	A
Münir	1						2 + 0= 2			2	A
Mürsel	1			0 + 1= 1			1 + 0= 1			2	A
Müsaid	1							1 + 0= 1		1	A
Nafiz	1						1 + 0= 1	2 + 0= 2		3	A
Nakip	1						1 + 0= 1			1	A
Nasır	1		0 + 1= 1							1	A
Nasuh	1		0 + 1= 1	2 + 0= 2						3	A
Nayab	1						1 + 0= 1			1	F
Nazım	1						2 + 0= 2			2	A
Nazif	1						3 + 0= 3			3	A
Nazmi	1			1 + 0= 1			1 + 0= 1		1 + 0= 1	3	A
Necat	1							1 + 0= 1		1	A
Necip	1						3 + 0= 3			3	A
Necmettin	1						0 + 1= 1	1 + 0= 1		2	A
Nedim	1					1 + 0= 1	1 + 0= 1			2	A
Nesimi	1					1 + 0= 1				1	A
Nessah	1						1 + 0= 1			1	A

ADI	AD SAYISI	14.yy	15.yy	16.yy	17.yy	18.yy	19.yy	20.yy Osm	20.yy Cum.	Toplam	Dil
Neşet	1						1 + 0= 1			1	A
Nihat	1						3 + 0= 3			3	F
Niyazi	1							1 + 0= 1		1	F
Nizam	1						2 + 0= 2			2	A
Nizameddin	1					2 + 0= 2	3 + 0= 3	1 + 0= 1		6	A
Nuh	1						1 + 0= 1			1	A
Numan	1					1 + 0= 1				1	A
Nurettin	1			1 + 0= 1						1	A
Nuri	1						1 + 0= 1	1 + 0= 1		2	A
Oruç	1		3 + 0= 3	1 + 0= 1						4	T
Osman	1			2 + 0= 2	2 + 0= 2	8 + 2= 10	18 + 1= 19	2 + 0= 2		35	A
Osman Ali	2			0 + 1= 1						1	A
Osman Nuri	2						1 + 0= 1	2 + 0= 2	1 + 0= 1	4	A
Osman Tahir Ömer	3						1 + 0= 1			1	A
Ömer	1		1 + 2= 3	4 + 0= 4		1 + 0= 1	5 + 1= 6	2 + 0= 2	2 + 0= 2	18	A
Ömer Fikri	2								1 + 0= 1	1	A
Ömer Tahir	2					1 + 0= 1				1	A
Pir Ahmet	2			1 + 1= 2						2	AF
Pir Ali	2			1 + 0= 1						2	AF
Pir Gaip	1			1 + 0= 1						1	A
Pir Hasan	2			1 + 0= 1						1	AF
Pir Mehmet	2		0 + 1= 1	0 + 1= 1						2	A
Pir Mengi	1		1 + 0= 1							1	TF
Piri	1			2 + 2= 4	0 + 1= 1					5	F
Ragıp	1								1 + 0= 1	1	A
Raif	1						1 + 0= 1			1	A
Rakım	1						3 + 0= 3			3	A
Rakik	1						1 + 0= 1			1	A
Ramazan	1			1 + 1= 2						2	A
Rasih	1						1 + 0= 1			1	A
Rasim	1					1 + 0= 1				1	A
Raşit	1						3 + 1= 4			4	A
Recep	1					1 + 0= 1				1	A
Refet	1								1 + 0= 1	1	A
Refi	1					1 + 0= 1				1	A
Remzi	1						1 + 1= 2			2	A
Resul	1			0 + 1= 1	1 + 0= 1		1 + 0= 1			3	A
Resul Sami	2								1 + 0= 1	1	A
Reşat	1						1 + 0= 1			1	A
Rıfat	1						1 + 0= 1	1 + 0= 1		2	A
Rıza	1							1 + 0= 1		1	A
Rusuhi Hüseyin	2						1 + 0= 1			1	A
Rüşdi	1								1 + 0= 1	1	A
Sabit	1					1 + 0= 1				1	A
Sadettin	1		2 + 0= 2			1 + 0= 1	2 + 0= 2			5	A
Sadık	1					2 + 0= 2	2 + 1= 3	1 + 0= 1	2 + 0= 2	8	A
Sadi	1			0 + 1= 1			1 + 0= 1			2	A
Sadullah	1					1 + 0= 1	1 + 0= 1	2 + 0= 2		4	A
Safiyeddin	1		0 + 1= 1	1 + 0= 1				1 + 0= 1		3	A
Sait	1		2 + 1= 3			1 + 0= 1	10 + 0= 10	3 + 0= 3		17	A
Sait mehmet	2						1 + 0= 1			1	A
Salih	1					2 + 0= 2	7 + 0= 7		3 + 0= 3	12	A
Salih Sıtkı	2							1 + 0= 1		1	A
Salim	1							2 + 0= 2		2	A
Sami	1							2 + 0= 2		2	A
Satılmış	1			0 + 1= 1						1	T
Savcı	1		1 + 0= 1							1	T
Seccac	1				0 + 1= 1					1	A?
Sefer	1		1 + 0= 1							1	A

ADI	AD SAYISI	14.yy	15.yy	16.yy	17.yy	18.yy	19.yy	20.yy Osm	20.yy Cum.	Toplam	Dil
Seha	1			1 + 0= 1						1	A
Selim	1		0 + 1= 1	0 + 1= 1						2	A
Selman	1					3 + 0= 3				3	A
Senih	1						3 + 0= 3			3	A
Servet	1						1 + 0= 1			1	A
Seydi	1			1 + 0= 1						1	A
Seyfullah	1					0 + 1= 1				1	A
Seyit	1		0 + 1= 1					1 + 0= 1		2	A
Sırrı	1						1 + 0= 1			1	A
Sinan	1		2 + 3= 5	7 + 2=9						14	A
Süheyb	1							1 + 0= 1		1	A
Süle?	1			0 + 1= 1						1	T?
Süleyman	1		1 + 0= 1	0 + 2= 2		7 + 0= 7	11 + 0= 11	2 + 0= 2	3 + 0= 3	26	A
Süleyman Çelebi	1		1 + 0= 1							1	TA
Süleyman Mazhar	2							1 + 0= 1		1	A
Süleyman Nahic?	2						1 + 0= 1			1	A
Süleyman Ruhi	2						1 + 0= 1			1	A
Süleyman Sırrı	2							1 + 0= 1		1	A
Süleyman Sıtkı	2							1 + 0= 1		1	A
Süleyman Vehbi	2						2 + 0= 2	1 + 0= 1		3	A
Sürur	1			1 + 0= 1						1	A
Şaban	1								1 + 0= 1	1	A
Şahin	1						1 + 0= 1			1	F
Şakir	1					1 + 0= 1	1 + 0= 1	1 + 0= 1		3	A
Şems	1			1 + 0= 1					1 + 0= 1	2	F
Şemseddin	1		2 + 0= 2						1 + 0= 1	1	F
Şemseddin Ahmet	2		1 + 0= 1				0 + 1= 1			2	Aİ
Şerefeddin	1		2 + 0= 2				1 + 0= 1			3	A
Şerif	1					2 + 0= 2	4 + 1= 5	1 + 0= 1	1 + 0= 1	9	A
Şerif Ahmet	2						3 + 0= 3			3	A
Şerif İbrahim	2						1 + 0= 1			1	Aİ
Şerif Mehmet	2						1 + 0= 1			1	A
Şevki	1					1 + 0= 1	1 + 0= 1	1 + 0= 1		3	A
Şüca	1			1 + 0= 1						1	A
Şükrü	1						2 + 0= 2			2	A
Tahir	1							2 + 0= 2		2	A
Tahsin	1						1 + 0= 1			1	A
Tahsin Hilmi	2								1 + 0= 1	1	A
Talat	1						1 + 0= 1			1	A
Talip	1						1 + 0= 1			1	A
Tambiko Matkeri	2							1 + 0= 1		1	
Tevfik	1						1 + 0= 1	3 + 0= 3		4	A
Timur	1			1 + 0= 1						1	T
Timurtaş	1		4 + 0= 4	0 + 1= 1		1 + 0= 1	0 + 1= 1			7	T
Turahan	1		1 + 0= 1							1	T
Turgut	1			1 + 0= 1						1	T
Ubeyd	1			1 + 0= 1						1	A
Umur	1		1 + 0= 1							1	A
Üftade	1			1 + 0= 1	1 + 0= 1	1 + 0= 1				3	A
Üveys	1	1+ 0= 1								1	A
Vahit	1							1 + 0= 1		1	A
Vasfi	1							1 + 0= 1		1	A
Vasıf	1						1 + 0= 1			1	A
Vedat	1							1 + 0= 1		1	A
Vehbi	1						2 + 0= 2			2	A
Veli	1				1 + 0= 1	1 + 0= 1	1 + 1= 2	2 + 0= 2		6	A
Veli Şah	2						1 + 0= 1			1	Aİ
Veli Şemseddin	2		1 + 0= 1							1	Aİ
Veliyiddin	1		1 + 0= 1				1 + 0= 1			2	A

ADI	**AD SAYISI**	**14.yy**	**15.yy**	**16.yy**	**17.yy**	**18.yy**	**19.yy**	**20.yy Osm**	**20.yy Cum.**	**Toplam**	**Dil**
Yahya	1		1 + 0= 1	2 + 0= 2			1 + 0= 1	3 + 0= 3		7	İ
Yakup	1			1 + 1= 2						2	A
Yegan	1		1 + 0= 1							1	F
Yiğit	1		1 + 0= 1							1	T
Yunus	1			0 + 1= 1				1 + 0= 1		2	A
Yunus Emre	2		1 + 0= 1							1	TA
Yusuf	1		2 + 0= 2	3 + 2= 5	0 + 1= 1	1 + 0= 1	4 + 0= 4	1 + 0= 1		14	İ
Yusuf Bali	2		1 + 1= 2							2	İF
Yusuf Kenan	2						1 + 0= 1			1	İ
Yusuf Ziya	2						1 + 0= 1	1 + 0= 1		2	Aİ
Zağanos	1		1 + 1= 2							2	R
Zeki Dede	1						2 + 0= 2			2	TA
Zeyneddin	1					1 + 1= 2				2	A
Zeyneddin Zekeriya	2		0 + 1= 1							1	A
Zeynelabidin	1		1 + 0= 1			1 + 1= 2				3	A
Zeyni Şerif	2					1 + 0= 1				1	A
Ziver	1						0 + 1= 1			1	F
Ziya	1						1 + 0= 1			1	A
		6+0=6	131+71=202	152+124= 276	44+16= 60	218+31= 249	644+67= 711	266+2= 268	67+0= 67	1839	

LAKAP	**LAKAP SAYISI**	**14.yy**	**15.yy**	**16.yy**	**17.yy**	**18.yy**	**19.yy**	**20.yy Osm**	**20.yy Cum.**	**Toplam**	**Dil**
Akmanoğlu Ş							1 + 0= 1			1	T
Baba Paşa							1 + 0= 1			1	T
Cevher Ş							2 + 0= 2			2	A
Fenari			1 + 0= 1							1	R
Gaybi							1 + 0= 1			1	A
Hacı Şeyh							0 + 1= 1			1	A
Hafız Ş							1 + 0= 1			1	A
Hatif				2 + 0= 2	2 + 0= 2	2 + 0= 2	2 + 0= 2			8	A
Hocazade			1 + 0= 1							1	F
Kami Ş							1 + 0= 1			1	F
Kuşadalı							2 + 0= 2			1	T
Naili Ş							1 + 0= 1	2 + 0= 2		3	A
Pir Cünuni							1 + 0= 1			1	F
Saati			2 + 0= 2							2	A
			4 +0= 4	**2 + 0= 2**	**2 + 0= 2**	**2 + 0= 2**	**11+1=14**	**2 + 0= 2**		**26**	

EK 2: YER ADLARI

Türkiye Dışındakiler				
Yer Adı	**Tarih**		**Yer Adı**	**Tarih**
Ahıska	1814		Nevrekop	1913
Akka	1841		Niğbolu	1921
Amul?	1425		Pazarköy	1838
Atina	1831, 1832, 1832, 1835, 1900, 1903		Plevne	1915, 1921, 1900, 1926
Aydos	1883		Prizren	1925
Bağdat	1785, 1814, 1833, 1891,		Romanya/ Mecidiye	1902
balçık	1897		Rusçuk	1915
Basra	1878		Samako	1900, 1857
Batum	1905		Sana	1909
Belgrad	1891		Saraybosna	1732, 1889, 1917, 1921,
Cezayir	1870		Sayda	1855
Cidde	1825		Selanik	1915, 1923, 1927,
Cumabala	1924		Selanik-Lankaza Susa	1929,
Cuma-i Atik	1927		Serfiçe	1924
Çardak	1922		Sincan	1514
Dağıstan	1492, 1812		Siroz	1778
Debre (Makedonya)	1849		Sofya	1890, 1913
Debre-i Bala	1849		Suğra	1813
Dedeağaç	1913		Şam	1833
Draç	1890		Şirvan (Azerbaycan)	16.yy
Eyriboz	1890		Şumnu	1904, 1905, 1907, 1918, 1922,
Filibe	1909		Tebriz (İran)	16.yy, 16.yy,
Filibe Pazarcığı	1892, 1894, 1918, 1925,		Tekfurdağı	1915
Filorina	1923		Tırnova	1878, 1912, 19.yy
Fransa	1892		Trablusgarp	1879
Girit	1896		Üsküp	1929
Görice	1907		Varna	1909
Halep	1507, 1794, 1833, 1833, 1845		Vidin	1881, 1897
Hezargrad	1916		Yanya	1927
Hırsova	1889		Yemen	1917
İhtiman	1886		Yenişehir	1893, 1922, 1922
Kafkasya	1913		Yenişehir Feneri (Mora)	1885, 1888, 1889, 1890, 1903, 1895, 1913, 19.yy,
Kalkandelen	1923		Zağra (Yeni)	1896
Karabağ	1752		Zağra (Eski)	1878
Karaferye	1930		**Yabancı 80**	**143 kere tekrar**
Kavala (Yunanistan)	1921			
Kıbrıs	1836			
Kırım	1891, 1896, 1910, 1917,			
Koçana	1927			
Livane	1900, 1902,			

Türkiye İçindekiler				
Yer Adı	**Tarih**		**Yer Adı**	**Tarih**
Adana	1585		İnegöl	1887, 1917, 1924, 1927
Akhisar	1465		İstanbul (Asitane)	1777, 1784, 1794, 1804, 1831, 1833, 1853, 1854, 1887, 1892, 1894, 1895, 1910,
Akseki - İbradı/Büyük İlvadı köyü	1909, 19.yy,		İstanbul / Beykoz	1909
Aksu	1808		İstanbul / Kadıköy	1870
Alanya (Antalya)	1551, 1871, 1912, 1931,		İstanbul / Üsküdar	1813, 1861, 1865, 1891,
Alaşehir	840		İstanbul/Saraçhane	1892
Ankara	1871, 1896		İvraniye (Balıkesir)	1900,
Ankara / Yabanabad / Firuz Köyü	19.yy,		İzmir	1892, 19.yy
Antalya	1871, 1921		İzmit	1889, 1892
Antep	1910		Karacabey	1915, 1919, 1924
Arapkir (Malatya)	1841, 1842, 19.yy,		Karahisar-ı Sahip	1829, 1841, 1907
Ardahan	1891, 1911		Karaman	1502
Aydın	1871		Karsak	1831, 1836, 1850, 1868,
Babasultan Köyü	1812		Kastamonu	1531,
Bademli	1818, 1860		Kayseri	1772, 1778, 19.yy
Balıkesir	1842, 1931,		Kazan	1918
Beylan	1833		Kestel	1839
Biga (Çanakkale)	1846, 1919		Kırşehir	1920
Burdur	1871, 1920		Kilitbahir	1926
Bursa / Kestel	1839		Kite	1656, 1848
Bursa Karacabey	1915, 1919, 1924,		Kocaeli	1814, 1815, 1853,
Çifteler	1832		Konya	1656, 1828, 1876, 1878, 1887, 1908,
Denizli Kanamarza Köyü	1810		Kumla	1814
Diyarbakır/Amid	1902, 1822		Kuşadası	1858, 1870
Edine	1908		Kütahya	1931,
Edremit	1896		Livane	1900, 1902,
Emet	1824		Malatya	1867
Ermenek	1826		Menteşe	1871,
Erzincan	1844		Mudanya (Bursa)	1844, 1848, 1850, 19.yy,
Erzurum	1656, 1812, 1923		Muradiye	1896, 18.yy,
Gelibolu	15.yy		Niğde/Arapsun/Orta köy	19.yy
Gemlik–Umur Bey Köyü	1839, 1803		Niksar	1868
Geyve (Sakarya)	1808, 1851		Pazarköy	1838
Hamit	1770, 1871		Sandıklı	1882
Hamzabey	1907		Selçuk Gazi Köyü	1928
Havas-ı Refia	19.yy		Simavna	1431
Harput (Elazığ)	1931, 1932		Sincan	1514
Havran / Mısırlı köyü	1770, 1896		Sinop	1906
Hüdavendigar	1798, 1814, 1815, 1848, 1849, 1852, 1853, 1853, 1886, 1872, 1891, 1892, 1892, 1894, 1896, 1898, 1900, 1900, 1906, 1906, 1918, 1919,		Sinop / Bektaş Ağa Köyü	1927
Isparta	1869		Sultaniye Kalesi	1894
İbrail	1812		Tekfurdağı	1915
İçil	1826		Tokat	1835, 1868,
	86		Trabzon	1830
Bursa	1431, 1440, 1488, 1718, 1729, 1730, 1730, 1732, 1746, 1764, 1773, 1795, 1795, 1812,			

	1814, 1815, 1817, 1822, 1825, 1825, 1829, 1829, 1830, 1833, 1833, 1833, 1836, 1836, 1837, 1838, 1838, 1841, 1842, 1844, 1848, 1849, 1857, 1858, 1861, 1862, 1862, 1865, 1867, 1868, 1871, 1876, 1877, 1878, 1879, 1883, 1884, 1884, 1885, 1885, 1886, 1886, 1887, 1887, 1887, 1888, 1889, 1889, 1889, 1899, 1890, 1890, 1890, 1891, 1892, 1892, 1892, 1893, 1894, 1896, 1896, 1897, 1897, 1898, 1898, 1900, 1900, 1900, 1900, 1901, 1901, 1901, 1902, 1902, 1903, 1905, 1905, 1907, 1907, 1907, 1908, 1908, 1909, 1911, 1911, 1911, 1911, 1912, 1912, 1912, 1913, 1913, 1914, 1914, 1915, 1915, 1915, 1916, 1916, 1919, 1920, 1921, 1921, 1922, 1923, 1923, 1923, 1924, 1924, 1924, 1928, 1930, 1931, 1931, 1950, 19.yy, 19.yy, 19.yy, 19.yy, 19.yy, 19.yy, 19.yy, = 136 (yalnızca Bursa adı geçen 83 tanesi)	
Yerli 209, Yabancı 143 =352 tekrar	453 yerli+yabancı tekrar	94 yerli yer adı 310 tekrar

EK 3 LAKAPLAR

Lakap	Baş taşlarındaki tarihler		Lakap	Baş taşlarındaki tarihler
Ahi paşa	1390		Kabak	1894
Aklıevvel Ağa	1797		Kalender	15.yy,
Akmanoğlu (şair)	19.yy		Kalfa	19.yy
Arap	1924		Kami (şair)	1905
Aşki	1901		Kara	1465, 1755, 1914, 1924,
Aziza	1753		Karamani	1894
Baba paşa	19.yy		Karapere	1922
Bağdadi	1785,		Kiçi	16.yy, 16.yy,
Beşe	1763, 1791, 16.yy,		Kocamış	1922
Biraderi	1910		Kudsi	1822
Boyalılı	1896		Kurt	1889
Canbaz	1835		Kuşadalı	1858, 1870
Cevher (şair)	1848, 1848		Lala	1882,
Pir Cununi	1895		Levhi	1746, 1749
Çavuş	1625, 1629, 1659, 1730, 19.yy,		Meselci	1729
Çerkes	1907		Mevla	1509
Damat	1825		Mısri	1931,
Defterdar Efendi	1850		Mir	1902
Dellal	1927		Naili (şair)	1810, 1905, 1908,
Dikgöz/Dinkoz	1431		Nazik	1684
Ebleri	1757, 1757		Nişancı	1539
Eskici	1830		Ojiçanin	1921
Fenari (şair)	15.yy		Omanoviç	1905
Fevziya	1752		Pir molla	1758
Gaybi (şair)	1807		Ruşeni	1915
Gazali	1491,		Saati	1472, 1472
Geylani	1793, 19.yy,		Saida	1817, 1860,
Gözlüce	1889		Sarı	1529
Güzelhisari	1788		Sır	1781
Hacı Dede	1776		Sofu	1429,
Hacı hafız mir	1401,		Sümmi	1897
Hacı Halife	17.yy		Sünbüli	1488
Hacı Paşa	1825		Şah	1414, 1641, 1896, 16.YY, 16.yy, 17.yy,
Hacı Şeyh	19.yy		Şehbaz	1922, 20.yy.başı,
Hadiya	1724, 1724		Şehbender	1884
Hafız (şair)	19.yy		Şemsi	1915
Hakkı	1726		Şeyhiya	1778
Halife	1554, 1572		Telgrafi	1912
Hanbey	19.yy,		Trabzoni	1836
Hanımefendi	1900		Tutizade	1908
Hayali	1470, 15.yy,		Vahdeti	19.yy
Hazret	1580,		Veled-i Yaniç	1474

Hiravani	16.yy		Zaik	1836
Hoca Şirvani	1514		Zarif	1927
Hocazade	15.yy			
Çelebi	1437, 1437, 1454, 1455, 1457, 1457, 1461, 1461, 1464, 1465, 1465, 1467, 1475, 1491, 1496, 1497, 1498, 1501, 1501, 1502, 1513, 1526, 1526, 1532, 1533, 1537, 1544, 1550, 1554, 1576, 1653, 1655, 1556, 1560, 1562, 1562, 1562, 1563, 1579, 1600, 1683, 1714,1733, 1734, 1808, 15.yy, 15.yy, 15.yy, 15.yy, 15.yy, 15.yy, 15.yy, 15.yy, 16.yy, 17.yy, 17.yy, 17.yy, 17.yy,17.yy,			
Hacı	1438, 1477, 1494, 1498, 1531, 1533, 1548, 1550, 1572, 1572, 1575, 1581, 1689, 1729, 1731, 1732, 1770, 1778, 1789, 1797, 1797, 1799, 1824, 1825, 1827, 1829, 1831, 1835, 1836, 1846, 1848, 1854, 1875, 1886, 1896, 1896, 1907, 15.yy, 16.yy, 16.yy, 16.yy, 16.yy, 16.yy, 19.yy, 19.yy, 19.yy, 19.yy,			
Hafız	1556, 1808, 1825, 1826, 1849, 1855, 1875, 1883, 1884, 1887, 1887, 1905, 1910,			
Hatif	1570, 1586, 1600, 1683, 1733, 1762, 1813, 1837,			
Mevlana	1480, 1491, 1513, 1540, 1544, 1548, 1562, 1585, 15.yy, 15.yy, 15.yy, 16.yy, 16.yy,			
Molla	1449, 1751, 1762, 1762, 1762, 1763, 1763, 1765, 1771, 1778, 1781, 1789, 1798, 1798, 1798, 1799, 1814, 1816, 1821, 1826, 1830, 1833, 1834, 1843, 1847, 1886, 1879, 1879, 18.yy, 18.yy, 18.yy, 19.yy, 19.yy, 19.yy,			
Pir	1449, 1523, 1533, 1573, 1582, 1793, 15.yy, 16.yy, 16.yy,			
Seyyid	1475, 1501, 1597, 1701, 1757, 1760, 1762, 1767, 1770, 1776, 1789, 1793, 1793, 1797, 1797, 1798, 1802, 1815, 1816, 1824, 1825, 1826, 1826, 1831, 1837, 1839, 1840, 1843, 1846, 1848, 1848, 1849, 1856, 1865, 1896, 1909, 16.yy, 18.yy, 18.yy,			
	Toplam: 361			

EK 4: AİLE ADI

	Baş taşlarındaki tarihler			Baş taşlarındaki tarihler
Abbaspaşazade	1849		Gazi Turhan Bey sülalesi	1889
Abdizade	1795		Gazi Köse Mihal Beyzade	1886
Abdurrahman Paşazade	1833		Gazi Mahmut Bey evladı	1886
Abdüşşekürzade	19.yy		Geyveli	1851
Acembezirganızade	1836		Gökderelizade	1653, 19.yy
Adanavi	1585		Hacı Abdullahzade	1878
Afyonkarahisari	1841		Hacı Atika	1911
Ağa Hüseyin Paşazade	1881		Hacı Dedezade	1814
Ağapaşa oğlu	1924		Hacı İmad Efendizade	1884
Ahmet Bahaeddin Efendizade	19.yy		Hacı İslam Ağazade	1902
Ahmet Şerif Efendizade	1848		Hacı İvaz Paşa evladı	1584, 1653, 1887
Akbıyık Sultan sülalesi	1902		Hacı Mustafa Ağazade	1924
Akçalarlızade	1871		Hacı Nazif Beyzade	1889
Akmanoğlu	1902		Hacı Seyitzade	1909
Aksuluzade	1803		Hacıoğluzade	1915
Akşemseddin nesli	1849		Hadimi	1905
Anahtar Ağasızade	1908		Haffafzade	1928
Arapgiri Muharremzade	1841		Hafızzade	1836
Arapgiri/Arapkirli	1841, 1842, 19.yy		Hafidi	1732
Arıkzade	1762		Halebi	1507
Atabekzade	1902		Halil Hamdi Paşazade	1815
Atıfzade	1764		Hamit Beyzade	1905
Atina Müftüsüzade	1831, 1832, 1832, 1835, 1900		Hamzazade	1814,1846
Atinavi	1903		Hançerlizade	1573, 1600
Bademlilioğlu	1818, 1860		Harputlu	1932
Bağdadi	1833		Hasan Ağazade	1865
Bakırcızade	1917		Hasan Beyzade	1891
Balıkesri	1842		Hatipzade	1830, 1886
Bayramzade	1758, 1784		Hikmetizade	1816, 1817, 1866, 1896
Begavizade	1900, 1903, 1931		Hoca Efendizade	1915
Bestecilizade	19.yy		Hocazade	1488, 1600, 19.yy
Beylani	1833, 1855		Hüseyin Mollazade	1762
Bosnevi	1732		Hüseyin Paşazade	1900
Boşnak	1895		Hüseyni	1441
Burdurizade	1920		İbrahim Bey-zade	1752
Bursavi	1885		İncircizade	1841
Cabizade	1903		İstanbuli/İslambuli	1777, 1784, 1804, 1831, 1892, 1894
Canbazzade	1890, 1919		İştiracızade	1913
Cumalı	1906		İvaz Paşa Mütevelliyesizade	1765
Çadırcıbaşızade	1854		İzzeti	1829
Çelebizade	1883		Kadızade	1776
Çınkıllızade/Çınkıllıoğlu	1794, 1816		Kalınbıçakzade	19.yy
Çiçekçizade	1921		Kapancıgiller	1914
Çitlizade	1922		Kara Çelebizade	1598
Çukacı İsmail Ağazade	18.yy		Kara Halil Efendizade	1755
Dağıstani	1492, 1812		Karamani	1502
Debreli Hoca Evvelzade	1849		Karsaklı	1831, 1850
Defteri	1501		Kasap Hacı Paşazade	1888
Deli Ömer Oğluzade	1812		Kasapzade	1917
Derviş Paşazade	1776, 1805, 1812, 19.yy		Kastamonevi	1531
Eğribozi	1890		Kalaycızade	1790
Emin Efendizade	1896		Karabağı	1752
Emin Hafızzade	1911		Katırcızade	1913
Erzurumlu / Erzurumi	1656, 1812, 1923		Katip Nessah Efendizade	1827
Esemenlioğlu	1816		Katipzade	1767, 1776
Eşref-i Rumi	1802		Kavanoszade	1892, 1894
Eşrefzade	1840, 1865, 1874, 1875, 1877		Keskinzade	1807, 1814, 1840, 1912, 1924
Eşrefzade Abdullah Rumi	1907		Kırım Hanı Sülalesi	1896
Evvelzade	1801, 1801		Kırımi	1896, 1910, 1917
Eyercizade	1906		Kırlı Ömer Efendizade	1921
Fenari	1437, 1441, 1472, 1472, 1570, 1641, 1702		Kırşehri	1920
Fesçi Bahri Beyzade	1907		Kilitbahirli	1926
Fesçizade	1920		Konevizade	1876, 1887
Feyzizade	1829, 1838, 1858		Kurşunizade	1854
Feyzullahzade	1878		Kurubalıkzade	19.yy
Fildarlızade	1813		Külahi / Külahizade	1894, 1899
Filiboz/Kanbur	1436, 15.yy		Lamizade	1625, 1845, 17.yy

	Baş taşlarındaki tarihler			**Baş taşlarındaki tarihler**
Leblebicizade	1836		Saraçhaneli	1892
Levhizade	1848, 1849		Saraylı	1848
Mağazalızade	1896		Sarı Kadızade	1912
Mahmut Çavuşzade	1809		Sarıcazade	1738
Mahmut Nedim Paşazade	1886		Seyit Ömerzade	1815
Mehmet Ağazade	1915		Sincani	1514
Mehmet Emin Efendizade	1829, 1865		Sünbüli	1440
Mendeliyyatizade?	1818		Sütçübeyzade	1814, 1814, 1839
Meşhedi	1447		Şehbenderzade	1915
Mevludi	1721		Şehsuvarzade	1829
Mısırlı	1718, 1922, 19.yy		Şerif Efendizade	1814
Mısri	1830		Şeyh Bahaeddin Efendizade	1894, 1898
Mir Şükrü nesli	1844		Şeyh Cemal Efendizade	1884
Mollazade	1888		Şeyh Eşref Efendizade	1802
Morevi	1822		Şeyhizade	1765
Mudenyevi	1844		Şeyhzade	1757, 1757, 1833
Muidzade	1917		Şirvani	16.yy
Müezzinzade	1805, 1862, 1865, 1867		Tahir Ömerzade	1789, 1807, 1841
Niksari	1868		Takunyacızade	1815
Nizamizade	1815, 1821, 1848		Tavukpazari	18.yy
NumanHocazade	1913		Tebrizi	16.yy, 16.yy
Nuri Enverizade	1850		Terzioğlu	1919
Osman Paşazade	1882		Tokadi	1868
Ömer Çavuşoğlu	1867		Türkmenzade	1848, 1856
Palancı Efendi	1876		Üsküdari	1813, 1891
Pamukoğlu	1871		Üsküdari Mahmut Efendizade	1861
Pir Kadızade	1887		Vahit Ağazade	1907
Remzizade	1843		Vekilharçzade	1814, 1814
Ruşenzade	1904		Yağcı	
Saati	15.yy		Yağlıkçızade	1888
Salih Efendizade	1777		Yahnikapanzade	1833
Salihzade	1889		Yavız Kızzade	18.yy
Sami Efendizade	1903		Yeniçeriağasızade	1900
			Yörükağasızade	1762, 19.yy
			Zeyneddinzade	1800
Cizyedarzade (Amuli)	1519, 1729, 1776, 1776, 1784, 1789, 1789, 1794, 1794, 1813, 1825, 1833, 1833, 1833, 1836, 1844, 1845, 1845, 1845, 1845, 1845, 1845, 1854, 1854, 1855, 1865, 1865, 1865, 1865, 1891, 18.yy, 18.yy, 18.yy, 19.yy, 19.yy, 19.yy		Zincirli	1543
Kaşıkçızade	1798, 1802, 1808, 1813, 1836, 1839, 1841, 1844, 1854, 1878, 1888, 1905, 1923, 18.yy			
Nizamettin Efendizade	1758, 1761, 1762, 1762, 1763, 1814, 1818			
Üftadezade	1767, 1774, 1778, 1781, 1798, 1824, 1839, 1848, 19.yy			
			Toplam:208	Kullanım Sayısı: 350